

Waarom moeilijk doen als het samen kan?

*Een onderzoek naar de ontwikkeling van de tandemscholen
ingezoomd op de ouders.*

Naam: E. de Nijs
Studentnummer: 67100
HZ University of Applied Sciences
Academie voor Educatie & Pedagogiek
Opleiding: Leraar basisonderwijs

Afstudeeronderzoek (CU19412)
1ste beoordelaar: Carlien Nijdam
2^e beoordelaar: Gabriëlle Rossing

Opdrachtgever: Ontwikkelteam Tandemscholen
Plaats en datum: Kloosterzande, 24 april 2017
Versienummer: 1

Voorwoord	4
Samenvatting	5
Abstract	6
1. Inleiding	7
2. Theoretisch kader	9
2.1 <i>Inleiding</i>	9
2.2 <i>Missies en visies tandemscholen</i>	9
2.2.1 Missie en visie basisschool Ter Doest, Graauw	9
2.2.2 Missie en visie basisschool Sint Bernardus, Clinge	10
2.2.3 Missie en visie basisschool Sint Jozef, Nieuw-Namen	10
2.2.4 Verschillen in de visies en missies	11
2.2.5 Overeenkomsten in de visies en missies	11
2.3 <i>Ouderbetrokkenheid</i>	11
2.3.1 Wat is ouderbetrokkenheid	11
2.3.2 Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie	12
2.3.3 Effecten van samenwerken en ouderbetrokkenheid	13
2.3.4. Wat maakt dat ouderbetrokkenheid werkt?	13
2.3.5 Samenwerken met ouders	14
2.4 <i>CPS-onderwijsontwikkeling</i>	14
2.4.1 Ouderbetrokkenheid 1.0, 2.0 en 3.0	14
2.4.2 Effecten	15
2.4.3 Visie CPS	15
3. Methode van onderzoek	16
3.1 <i>Onderzoek soort, type en ontwerp</i>	16
3.1.1 Soft Systems Methodologie	16
3.1.1.1 Succesfactoren Soft Systems Methodologie	17
3.1.1.2. Stappen Soft Systems Methodologie	17
3.2 <i>Onderzoekseenheden</i>	18
3.3 <i>Procedure</i>	18
3.4 <i>Meetinstrument</i>	19
3.5 <i>Betrouwbaarheid en validiteit</i>	20
3.6 <i>Ethische overwegingen</i>	20
4. Resultaten	21
4.1 <i>Verloop van het veldwerk</i>	21
4.2 <i>Resultaten interviews leerkrachten onderbouw</i>	21
4.2.1 Leerkrachten basisschool Ter Doest	21
4.2.1.1 Samenwerking afgelopen schooljaren	21
4.2.1.2 Ouderbetrokkenheid	21
4.2.1.3 Samenwerking in de toekomst	22
4.2.2 Leerkrachten basisschool Sint Bernardus	22
4.2.2.1 Samenwerking afgelopen schooljaren	22
4.2.2.2 Ouderbetrokkenheid	22
4.2.2.3 Samenwerking in de toekomst	22
4.2.3 Leerkrachten basisschool Sint Jozef	23

4.2.3.1 Samenwerking afgelopen schooljaren	23
4.2.3.2 Ouderbetrokkenheid.....	23
4.2.3.3 Samenwerking in de toekomst	23
4.3 <i>Resultaten interviews medezeggenschapsraden</i>	24
4.3.1 Medezeggenschapsraad basisschool Ter Doest	24
4.3.2 Medezeggenschapsraad basisschool Sint Bernardus	24
4.3.3 Medezeggenschapsraad basisschool Sint Jozef	25
4.4 <i>Resultaten vragenlijsten ouders</i>	26
4.5 <i>Resultaten rijk plaatje</i>	33
5. Discussie	34
5.1 <i>Analyse van de resultaten</i>	34
5.1.1 Analyse van de resultaten leerkrachten.....	34
5.1.2 Analyse van de resultaten Medezeggenschapsraad	35
5.1.3 Analyse van de Resultaten Ouders	35
5.2 <i>Sterkten en zwakten van het onderzoek</i>	37
6. Conclusies en aanbevelingen	38
6.1 <i>Conclusies</i>	38
6.2 <i>Aanbevelingen</i>	40
6.2.1 <i>Aanbevelingen voor de tandemscholen</i>	40
6.2.1.1 Veranderingen	40
6.2.1.2 Leerkrachten samen laten werken	40
6.2.1.3 Gebruikmaken van kwaliteiten	40
6.2.1.4 Activiteiten samen organiseren en uitvoeren	40
6.2.1.5 Ouders	41
6.2.1.6 Medezeggenschapsraden	41
6.2.2 <i>Aanbevelingen voor verder onderzoek</i>	42
Literatuurlijst	42
Bijlages	44
<i>Bijlage 1 Interview vragen directeuren, intern begeleiders en leerkrachten</i>	44
<i>Bijlage 2 Interviewvragen onderbouwleerkrachten met betrekking tot ouderbetrokkenheid</i>	45
<i>Bijlage 3 interview vragen medezeggenschapsraden</i>	46
<i>Bijlage 4 vragenlijst ouders</i>	47
<i>Bijlage 5 Aantal deelnemende ouders per groep</i>	49
<i>Bijlage 6 Rijk plaatje</i>	50

Voor u ligt de scriptie 'Een onderzoek naar de ontwikkeling van de tandemscholen'. Het onderzoek voor deze scriptie naar ontwikkeling van de tandemscholen is uitgevoerd bij drie basisscholen: basisschool Ter Doest Graauw, basisschool Sint Bernardus Clinge en basisschool Sint Jozef Nieuw-Namen. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Leraar basisonderwijs op de University of Applied Sciences Vlissingen en in opdracht van het ontwikkelteam van de tandemscholen. Dit ontwikkelteam bestond uit: leerkrachten HZ University of Applied Sciences, directeuren, intern begeleiders en studenten van de HZ University of Applied Sciences. Van september 2016 tot en met april 2017 ben ik bezig geweest met dit onderzoek en het schrijven de scriptie.

Samen met mijn begeleiders heb ik gezocht naar een deel wat ik graag wilde onderzoeken en een onderwerp wat mij erg aansprak: de ouders. Hiervoor heb ik een hoofdvraag bedacht en deelvragen. Na de uitvoering van mijn onderzoek heb ik de hoofdvraag kunnen beantwoorden. Tijdens dit onderzoek stonden mijn begeleiders Carlien Nijdam en Gabriëlle Rossing klaar voor mij. Zij hebben steeds mijn vragen beantwoord, waardoor ik steeds verder kon met mijn onderzoek. Ook door het gestructureerd werken van het ontwikkelteam kon ik steeds volgens de juiste planning verder met mijn onderzoek.

Bij deze wil ik graag mijn begeleiders bedanken voor de fijne begeleiding en de goede hulp. Het ontwikkelteam wil ik graag bedanken voor de fijne en nauwe samenwerking in dit traject. Ook wil ik graag alle respondenten bedanken die mee hebben gewerkt aan dit onderzoek. Zonder hun medewerking had ik mijn onderzoek nooit kunnen voltooien.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Eline de Nijs

Kloosterzande, 14 april 2017

Samenvatting

In opdracht van de tandemscholen: basisschool Ter Doest, basisschool Sint Bernardus en basisschool Sint Jozef en de HZ University of Applied Sciences te Vlissingen is er een onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkeling van de tandemscholen. Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met een ontwikkelteam. Dit ontwikkelteam bestaat uit: directeuren, intern begeleiders, docenten HZ University of Applied Sciences en studenten van de HZ University of Applied Sciences. Dit onderzoek is uitgevoerd door het interviewen van directeuren, intern begeleiders, leerkrachten, medezeggenschapsraden en het bevragen van ouders. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt als volgt: "Op welke manieren kan de ouderbetrokkenheid in de onderbouw vorm krijgen bij de ontwikkeling van de tandemscholen: Sint Bernardus te Clinge, Ter Doest te Graauw en Sint Jozef te Nieuw-Namen?"

Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Wat zien de ouders/verzorgers als mogelijkheden en kansen bij de ontwikkeling van de tandemscholen?
2. Op welke wijze zien de leerkrachten van de onderbouw mogelijkheden voor ouderbetrokkenheid binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?
3. Op welke wijze zien de leden van de medezeggenschapsraden mogelijkheden binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?

Dit onderzoek betreft een kwalitatief onderzoek. Naast een kwalitatief onderzoek is het ook een actiegericht, praktijkonderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd volgens de onderzoeksmethode: Soft Systems Methodologie (SSM). De respondenten van het onderzoek bestaan uit: de directeuren, de intern begeleiders, de onderbouwleerkrachten, de medezeggenschapsraden en de ouders van de drie scholen. Uit verschillende interviews en vragenlijsten is de benodigde informatie van het onderzoek gehaald.

Naar aanleiding van de afgenomen interviews en de resultaten van de vragenlijsten is gebleken dat de leerkrachten aangeven dat er veel samenwerkingsmogelijkheden zijn tussen de leerkrachten van de drie scholen. Ouders geven aan dat zij verschillende kansen en mogelijkheden zien bij de samenwerking met de tandemscholen. Wel geven zij aan dat er op bepaalde punten nog beter gescoord kan worden. De scholen kunnen leren van de andere scholen. Wanneer deze drie scholen samen gaan werken met elkaar dan zullen de scholen goed moeten communiceren met de ouders en hen duidelijke informatie geven (Vries, 2015). Wanneer er goed samengewerkt wordt, zal het welbevinden en het schoolplezier van de kinderen stijgen. Ouders en leerkrachten voelen zich gesteund en gewaardeerd en het geeft de leerling rust en vertrouwen, doordat er geen spanningen en

onverwachte situaties zijn (Pameijer, 2012).

Abstract

Commissioned by tandem school's investigation was done about development of tandem schools. Involved were: primary school Ter Doest, primary school Sint Bernardus and primary school Sint Jozef and the HZ University of Applied Sciences in Vlissingen.

This investigation was done in cooperation with a development team. In this development team the following people were involved: directors, supervisors, teachers, representative advisory board and parents. The main question of this investigation is as follows: In which way parents can be involved in the primary school in developing a tandem school: Sint Bernardus in Clinge, Ter Doest in Graauw and Sint Jozef in Nieuw Namen?

To answer this main question some sub-questions were formulated:

1. What options or chances do parents and carers have in development of a tandem school?
2. In which way teachers from primary schools see involvement of parents within tandem school development?
3. In which way members of the representative advisory board see possibilities within tandem school development?

This research involves a qualitative investigation. Next to a qualitative investigation there is also action-oriented field study. This study is done according to research methodology: Soft Systems Methodology (SSM). Respondents involved were: directors, supervisors, teachers of primary schools, representative advisory boards and parents of those 3 schools. Via different interviews and questionnaires, the required information is gathered.

As a result of those interviews and questionnaires it became clear that the teachers indicated that there are many options for cooperation between teachers of the 3 schools. Parents indicated to see different chances and possibilities in cooperation of tandem schools.

At some points, there is still room for improvement. Schools can learn from each other. Communication to parents is very important. Clear information should be shared when those 3 schools start to cooperate. (Vries, 2015). When good cooperation has started benefit will be gained immediately and kids will start to have more fun at school.

Parents and teachers feel supported and respected, due to no tension or unpredictable situations (Pameijer, 2012).

1. Inleiding

In Zeeuws-Vlaanderen worden er steeds minder leerlingen ingeschreven. Hierdoor komen er steeds minder leerlingen in de laagste groepen. Uit een artikel "Wat is leerlingendaling" (z.j.) blijkt dat dit komt door de vergrijzing, doordat er minder kinderen geboren worden en doordat veel jongeren wegtrekken uit Zeeuws-Vlaanderen. Ook doordat België grenst aan Zeeuws-Vlaanderen dalen leerlingaantallen op de Nederlandse scholen (Voorwinden, 2011). Kinderen gaan naar België naar school, omdat kinderen in België al vanaf 2,5 jaar welkom zijn op school. In Nederland is dat pas vanaf 4 jaar. Een andere reden is dat het onderwijs in België goedkoper is en op Belgische scholen zou er meer discipline zijn (Verhoef, 2008). Op een aantal scholen in Zeeuws-Vlaanderen is het leerlingaantal zo laag dat dit kan betekenen dat de school moet sluiten. Uit een artikel op leerlingendaling blijkt dat een basisschool moet sluiten, wanneer het leerlingaantal drie jaar achter elkaar onder de lokale opheffingsnorm komt. De lokale opheffingsnorm is afhankelijk van de leerlingdichtheid. Er wordt gezocht naar nieuwe organisatievormen om het onderwijs toch op een kwalitatieve manier voort te zetten, zodat scholen niet hoeven te sluiten.

Bij drie basisscholen van Onderwijsgroep Perspecto is de wens ontstaan om in een tandem samen te werken. Hiermee wordt bedoeld dat de kinderen naar de scholen in de dorpen blijven gaan. Het gaat om de scholen: Sint Bernardus in Clinge, Sint Jozef in Nieuw-Namen en Ter Doest in Graauw. Belangrijke uitgangspunten voor deze drie scholen zijn: samenwerken op basis van een gedeelde visie en met behoud van eigenheid van de scholen, het werken in leerteams, gepersonaliseerd leren en een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid voor elkaar.

De tandem zal bestaan uit een team en een directeur die op de drie verschillende locaties te werk gaan. Binnen de tandem is het de bedoeling dat de teams samen gaan werken. Er wordt gekeken naar een gezamenlijke visie voor de drie scholen, waarbij de eigenheid van elke school behouden wordt. De kracht van deze tandem is dat de leerkrachten onderling kennis kunnen uitwisselen aan elkaar, hierdoor zal het onderwijs op de drie scholen nog beter worden. De teams kunnen elkaar gaan versterken.

De drie scholen organiseren nu al samen activiteiten zoals: boekenmarkt, sportdag, schoolreis en het talentencarrousel. Bij dit talentencarrousel worden van alle drie de scholen dezelfde groepen op een locatie verwacht. Bijvoorbeeld alle kinderen van groep 1-2 in Graauw, alle kinderen van groep 3-4 in Clinge en alle kinderen van groep 5-6 in Nieuw-Namen. Ook maakt er vaak een groep een uitstapje naar een bedrijf.

De ouders van deze drie basisscholen krijgen ook te maken met deze tandem. Er wordt gekeken wat zij juist belangrijk vinden bij het vormen van deze tandemscholen. Bij dit onderzoek gaat het om de ouderbetrokkenheid in de onderbouwgroepen van de drie tandemscholen.

Naar aanleiding van het vormen van de tandemscholen luidt de onderzoeksvraag: Op welke manieren kan de ouderbetrokkenheid in de onderbouw vorm krijgen bij de ontwikkeling van de tandemscholen: Sint Bernardus te Clinge, Ter Doest te Graauw en Sint Jozef te Nieuw-Namen?

De volgende deelvragen horen bij de onderzoeksvraag:

1. Wat zien de ouders/verzorgers als mogelijkheden en kansen bij de ontwikkeling van de tandemscholen?
2. Op welke wijze zien de leerkrachten van de onderbouw mogelijkheden voor ouderbetrokkenheid binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?
3. Op welke wijze zien de leden van de medezeggenschapsraden mogelijkheden binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?

Verder leest u in dit onderzoeksvoorstel theorie die hoort bij de hoofdvraag. Deze theorie staat in het theoretisch kader in hoofdstuk 2. In het theoretisch kader wordt de bijhorende theorie waarin de hoofdvraag verder wordt verklaard. Ook zijn er in dit hoofdstuk begrippen te vinden die bij het onderzoeksonderwerp horen. De begrippen die horen bij dit onderzoek zijn: visies van de tandemscholen, leerlingendaling, ouderbetrokkenheid.

In hoofdstuk 3 leest u de methode van het onderzoek. Hiermee wordt beschreven wat voor soort onderzoek het gaat worden, welke onderzoekseenheden er zijn en wat de onderzoekspopulatie is. Ook wordt er verteld welke meetinstrumenten er gebruikt gaan worden, de procedure, de betrouwbaarheid, de validiteit en de ethische overwegingen. Als laatste is de planning voor het uitvoeren van mijn onderzoek te vinden. Dit vindt u in hoofdstuk 4.

2.1 Inleiding

In het theoretisch kader wordt er een overzicht gegeven van de literatuur die hoort bij dit onderzoek. In dit hoofdstuk wordt er beschreven wat de begrippen zijn rondom ouderbetrokkenheid, wat deze begrippen inhouden en wat hierbij belangrijk is. De begrippen die aanbod komen zijn: visies van de tandemscholen, leerlingendaling, ouderbetrokkenheid.

2.2 Missies en visies tandemscholen

De drie basisscholen die de tandemschool gaan worden hebben alle drie een visie en missie. Bij het vormen van de tandem wordt er gezocht naar een gezamenlijke visie en missie. In dit hoofdstuk wordt er gekeken wat de visies en missies van de verschillende basisscholen apart zijn. Ook wordt er gekeken wat de overeenkomsten en verschillen zijn. Dit kan gebruikt worden bij het zoeken naar een gezamenlijke visie.

2.2.1 MISSIE EN VISIE BASISCHOOL TER DOEST, GRAAUW

Basisschool Ter Doest is een Rooms-Katholieke school waarop iedere leerling welkom is. Hoe de leerkrachten omgaan met de kinderen wordt bepaald door hun Rooms-Katholieke levensvisie. Kenmerkend daarbij zijn: respect voor de hele mens, aandacht voor vrede en gerechtigheid en ruimte voor levensbeschouwelijke zaken. Ook leerlingen met een andere geloofsovertuiging zijn welkom. De school probeert alle leerlingen respect bij te brengen voor de verschillen in geloofsovertuiging. Er wordt rekening gehouden met de wijze waarop kinderen zich in de wereld oriënteren. Voor kinderen is het belangrijk om de samenhang van de dingen te ervaren, om inzicht te verkrijgen in relaties tussen allerlei gegevens. De school wil hier bewust aan werken. Dit wordt gedaan door vakken, waarbij dit kan, in samenhang te geven.

Basisschool Ter Doest wil een opvoedende leefgemeenschap zijn waar kinderen kunnen leren, maar zich ook ontwikkelen in een houding van zelfvertrouwen, zelfkennis en sociaal positief gedrag. De leerkrachten proberen de kinderen positief te benaderen en bij het kind de aandacht te richten op de sterke kanten. Het kind krijgt een positief zelfbeeld door het positieve gedrag of capaciteiten te belonen. Wanneer er ruzies optreden tussen kinderen treedt de leerkracht bemiddelend op en wordt er gezorgd dat de kinderen zelf komen tot een analyse van de ruzie en een oplossing.

2.2.2 MISSIE EN VISIE BASISSSCHOOL SINT BERNARDUS, CLINGE

Basisschool Sint Bernardus is een Rooms-Katholieke basisschool. Hiermee wordt bedoeld dat er vanuit een Rooms-Katholieke identiteit de kinderen kennis, vaardigheden en inzichten bijgebracht worden. De kinderen die nu op school zitten, worden later ook volwassen waarin ze in een samenleving gaan leven die gekenmerkt wordt door een grote diversiteit aan culturen en opvattingen. Op deze basisschool is respect hebben voor elkaar een belangrijk punt. In het dagelijks leven komen we verschillende mensen tegen. Met dezelfde gewoonten en met andere gewoonten, verschillende achtergronden. Mensen met eigen normen en waarden. Ieder wordt behandeld met respect, dit wordt van elkaar verwacht. Er wordt samengewerkt. Er wordt samengeleefd. Vanzelfsprekend zijn er overeenkomsten en verschillen tussen mensen.

De school wil kinderen opvoeden tot een levenshouding die getuigt van eigenheid en tolerantie. Ze willen niet een school zijn waar kinderen zich veilig en geborgen voelen. Waar ze zich gelukkig voelen, waar ze ontdekken wie ze zijn, wat ze vinden en bij wie ze willen horen. Op de school worden ze uitgedaagd en geprikkeld om hun talenten te ontwikkelen. Om de identiteit van de school gezicht te geven is er gekozen voor het resilience-model. Resilience betekent veerkracht. Het is het vermogen van een persoon of een gemeenschap om goed te functioneren in moeilijke omstandigheden. Het is een bepaalde manier van kijken. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van het model van het huis met de vijf kamers. De vijf kamers zijn: gedragenheid, zingeving, vaardigheden, eigenwaarde en humor. Het team van deze basisschool wil deze aspecten gebruiken tot basis van het pedagogisch handelen. Door dit te doen worden de kansen van de kinderen versterkt.

2.2.3 MISSIE EN VISIE BASISSSCHOOL SINT JOZEF, NIEUW-NAMEN

Basisschool Sint Jozef is een Rooms-katholieke school. Niet alleen Rooms-Katholieke kinderen zijn welkom, de school wil het beste dat we in de Rooms-Katholieke geloofstraditie bezitten doorgeven aan ieder wie er voor open staat. Ook wordt er vol open en vol respect om gegaan met andere levensbeschouwingen. Het onderwijs op basisschool Sint Jozef is afgestemd op de voortgang van de ontwikkeling van de kinderen. De school werkt met eigentijdse lesmaterialen en methoden, waarbij de kinderen de gewenste kennis en vaardigheden goed leren. Er wordt regelmatig adaptief onderwijs aan de kinderen aangeboden. Er wordt rekening gehouden met verschillen tussen kinderen. Ook worden er voorzieningen getroffen voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Op basisschool Sint Jozef wordt er gewerkt aan de verstandelijke, sociale, emotionele, creatieve, culturele en motorische ontwikkeling. Leerkrachten brengen de leerlingen bij dat de kinderen leven in een multiculturele samenleving. De leerkrachten leren de kinderen dat ze verantwoordelijk zijn voor elkaar en voor de wereld. Om de identiteit van de school duidelijk te maken is er gekozen voor het resilience-model. De school streeft naar goed overleg en een goede

samenwerking met de ouders en andere instanties. Ze proberen op de school steeds een goede sfeer, orde, rust en veiligheid te bevorderen. Kinderen voelen zich thuis op school.

2.2.4 VERSCHILLEN IN DE VISIES EN MISSIES

- Basisschool Ter Doest maakt de identiteit niet duidelijk met het resilience model.

2.2.5 OVEREENKOMSTEN IN DE VISIES EN MISSIES

- De tandemscholen zijn Rooms-Katholieke basisscholen.
- De tandemscholen staan open voor andere geloofsovertuigingen.
- Basisschool Sint Bernardus en basisschool Sint Jozef maken de identiteit duidelijk via het resilience model.
- De tandemscholen willen geborgenheid en veiligheid bieden aan de kinderen.
- De tandemscholen werken adaptief en willen inspelen op de wensen van de kinderen.

2.3 Ouderbetrokkenheid

Ook de ouders worden betrokken bij dit onderzoek. Er wordt onderzocht waar de ouders al bij betrokken worden en waar zij juist nog meer bij betrokken willen worden. Eerst wordt er gekeken wat ouderbetrokkenheid is.

2.3.1 WAT IS OUDERBETROKKENHEID

Ouders zijn betrokken bij het onderwijs van hun eigen kind. Bijvoorbeeld: thuis voorlezen en op school een gesprek voeren met de leerkracht over de leerlingen. Een belangrijk woord wat hierbij komt kijken is communicatie. Ouders en leerkrachten werken samen, maar toch hebben zij beiden een andere rol. Ze hebben allebei andere eindverantwoordelijkheden. De eindverantwoordelijkheid van de ouders ligt bij de opvoeding en de eindverantwoordelijkheid van de leerkracht ligt bij het onderwijs. Samen werken zij aan één doel: de optimale ontwikkeling van het kind (Pameijer, 2012).

Er zijn verschillende positieve thuis-schoolrelatie typering van ouderbetrokkenheid, namelijk:

- *Type 1: Parenting*
Ouders bereiden hun kinderen voor op het naar school gaan, hen begeleiden, opvoeden en zorgen voor een pedagogisch klimaat. Hierdoor wordt het kind in het leren voor school gesteund.

- *Type 2: Communicating*
Hier gaat het over de communicatie tussen school en ouders. Het gaat om effectieve vormen van communicatie en over de vorderingen van de kinderen. De leerkrachten van de school hebben de taak om informatie op een begrijpelijke manier te presenteren. Van de ouders wordt hier verwacht dat zij hier respons op geven.
- *Type 3: Volunteering*
Hier gaat het om het verrichten van hand- en spandiensten op school. Het verrichten van vrijwilligerswerk. Ouders kunnen leerkrachten helpen in de klas, in de bibliotheek, bij schoolreisjes of bij sportdagen.
- *Type 4: Learning at home*
Bij deze typering gaat het erom dat ouders kinderen ondersteunen bij hun schoolwerk thuis. Ouders helpen bij het maken van het huiswerk dat ze van school meegekregen hebben. Ook wordt er geholpen bij niet schoolse onderwerpen, zoals: bemoedigen, reageren, luisteren, complementeren.
- *Type 5: Decision making and advocacy*
Hier gaat het om formele ouderparticipatie. Ouders nemen bijvoorbeeld deel aan het schoolbestuur, de ouderraad of andere schoolcommissies.
- *Type 6: Collaborating with the community*
Ouders hebben een rol in het vervullen in de gemeenschap. Ouders en school maken dan deel van een gemeenschap (Epstein, 2010).

2.3.2 OUDERBETROKKENHEID EN OUDERPARTICIPATIE

Onder ouderbetrokkenheid wordt verstaan: ouders en school die elkaar nodig hebben voor succesvol onderwijs. Wanneer ouders betrokken zijn bij de school gaan kinderen meer met plezier naar school en leren kinderen beter. Het vertrouwen van ouders in de school wordt bevorderd wanneer er contact is tussen ouders en de leerkracht.

We hebben het over ouderparticipatie wanneer ouders meedoen aan activiteiten en wanneer zij helpen met hand- en spandiensten. Hiermee wordt bedoeld: helpen bij de luizencontrole, helpen als leesouder, overblijfmoeder (Vries, 2009). Er zijn twee vormen van ouderparticipatie. De eerste vorm is geïnstitutionaliseerde ouderparticipatie hierbij gaat het onder andere over het lid zijn van een medezeggenschapsraad of bij het schoolbestuur horen. Bij de tweede vorm gaat het om het verrichten van hand- en spandiensten, zoals luizencontrole of het begeleiden van een groepje bij een dagje weg of een schoolreis

(Karsten, Jong, Ledoux & Sligte, 2006).

2.3.3 EFFECTEN VAN SAMENWERKEN EN OUDERBETROKKENHEID

Wanneer ouders en school vanaf het begin samenwerken voelen ouders en leraren zich serieus genomen en voelen allebei de partijen zich gewaardeerd als samenwerkingspartner. De kans op conflicten zal afnemen.

- Samenwerken draagt bij aan het welbevinden en het schoolplezier van het kind: het kind voelt zich gesteund door ouders en leerkrachten. Het geeft de leerling rust en vertrouwen er zijn geen spanningen.
- Ouderbetrokkenheid bevordert leerprestaties van kinderen: ouders steunen het leren thuis. Dit kan spelenderwijs gebeuren bij jongere kinderen en bij oudere kinderen kunnen ouders helpen bij het meegekregen huiswerk van school.
- Gedrag op school is gemakkelijker bij te sturen als ouders de aanpak van de leraar ondersteunen: hiermee bedoelen we schoolregels en gemaakte afspraken. Het is belangrijk dat ouders zich thuis ook aan deze regels houden. Het is funest wanneer een leerkracht zich inzet om de kinderen sociale vaardigheden aan te leren en je die inzet vervolgens thuis niet ziet. Bijvoorbeeld wanneer ouders een regel afkraken.
- Een goede samenwerking leidt tot minder afwezigheid van leerlingen en een hogere opkomst van ouders bij besprekingen op school: Wanneer ouders geïnformeerd worden over hun kind, kunnen ouders kinderen hier gelijk op wijzen. Ook wanneer er een goede samenwerking is durven ouders eerder even een school binnen te stappen wanneer er iets is. Ouders voelen zich gewaardeerd (Pameijer, 2012)

2.3.4. WAT MAAKT DAT OUDERBETROKKENHEID WERKT?

Er zijn twee verklaringen die onderling samenhangen: vaardigheden en motivatie. Bij vaardigheden gaat het erom dat ouderbetrokkenheid stimuleert de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden van kinderen. Dit leidt tot betere schoolresultaten. Ouders hebben kennis van wat hun kind doet op school en hoe het leert op school. Thuis kunnen ouders helpen bij onderdelen die nog niet zo goed gaan. De leerwinst neemt hierbij toe. Bij motivatie gaat het erom dat ouderbetrokkenheid de motivatie en het zelfbeeld verhoogt. Kinderen hebben meer grip op hun schoolprestaties. Ouders laten hun kinderen merken dat zij school belangrijk vinden, dit motiveert de kinderen. Ouders laten zo zien dat actief zijn met school. Kinderen nemen dit over en ook zij gaan actief aan de slag (Colpin, 2011).

2.3.5 SAMENWERKEN MET OUDERS

Met de ouders van de kinderen wordt er eerst een relatie opgebouwd van gelijkwaardigheid door interesse te tonen in het ouderschap en door professionele distantie te bewaken. Ouders horen niet behandeld te worden als klanten, hulpjes of partners. Het zijn ouders. De vaders en moeders van hun kinderen. Om een goede samenwerking te hebben met ouders is informeren en communiceren erg belangrijk. Ouders kennen hun grenzen van autonomie. Hiermee wordt bedoeld dat de school niet bepaald in welke mate de ouders zich inzetten voor de school. Samen met de leerkracht van de school wordt er samen afgestemd welke verantwoordelijkheid en bijdrage de ouders leveren. Meeleven met de ouders is belangrijk, maar hier moet niet te lang in blijven gehangen worden. Wanneer er extra hulpverlening nodig is bij de ontwikkeling van de kinderen, komt het eropaan om de samenwerkingsrelatie tussen ouders en leerkrachten bijzonder sterk vast te houden (Vries, 2015).

2.4 CPS-onderwijsontwikkeling

Het CPS is een adviesbureau voor het onderwijs. Dit adviesbureau begeleidt scholen en mensen in het onderwijs die zich verder willen ontwikkelen. CPS begeleidt mensen en scholen die zich verder willen ontwikkelen en het beste uit zichzelf en de school willen halen.

2.4.1 OUDERBETROKKENHEID 1.0, 2.0 EN 3.0

Bij ouderbetrokkenheid 1.0 geeft de school informatie aan de ouders. Het gaat hier om een eenzijdige communicatie. De school bepaald hierbij het moment, de vorm en de inhoud. Bij ouderbetrokkenheid 2.0 geeft de school informatie aan de ouders en de ouders zenden informatie terug wanneer dit nodig is. Het hoeft hier niet te gaan over werkelijk contact; de informatie is een verzameling van tweezijdig zenden. Hierbij is er geen sprake van een samenwerking.

Bij ouderbetrokkenheid 3.0 werken school en ouders samen op basis van drie belangrijke uitgangspunten, namelijk: gelijkwaardigheid, gezamenlijke verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar (Vries, 2015). De school en de ouders delen en zoeken samen naar nieuwe informatie. Hierbij hoort voor beide partijen een belangrijk doel: de ontwikkeling van het kind (Vries, 2013).

2.4.2 EFFECTEN

De effecten van ouderbetrokkenheid 3.0 zijn: commitment van alle ouders en optimale betrokkenheid bij de ontwikkeling van de kinderen, anders kijken naar en denken over het samenwerken tussen school en ouders, er ontstaat een scholengemeenschap waarbij ouders zich betrokken voelen en er worden nieuwe vormen van samenwerking gecreëerd waarbij ideeën komen over hoe kinderen kunnen leren (Vries, 2013). "De definitie van het ultieme resultaat is: de leraar komt meer in zijn kracht, de ouder voelt zich betrokken en de leerling ontwikkelt zich beter" Aldus Vries (2013, p. 35).

2.4.3 VISIE CPS

"Ieder kind, iedere leerling heeft recht op een goede samenwerking tussen school en ouders! Ouderbetrokkenheid is daarom volgens CPS-onderwijsontwikkeling en advies een niet-vrijblijvende en gelijkwaardige samenwerking tussen ouders en school waarin ouders en school vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan de (school)ontwikkeling van het kind (de leerling). Ouderbetrokkenheid beoogt slechte één ding: een betere wereld voor het kind/de leerling, de ouders en school", aldus CPS (2013, p. 46).

3.1 Onderzoek soort, type en ontwerp

Het onderzoek dat uitgevoerd gaat worden is een kwalitatief onderzoek. Bij het resultaat van dit onderzoek gaat het niet alleen om feiten. Het resultaat van dit onderzoek zal bestaan uit beschrijvingen en meningen. Er is voor een kwalitatief onderzoek gekozen, omdat het een open onderzoeksvraag is en bij dit onderzoek gekeken gaat worden naar nieuwe ideeën die ontwikkeld kunnen worden. Het antwoord op deze onderzoeksvraag komt uit bevindingen van meerdere invalshoeken zoals: ouders/verzorgers van basisschool Ter Doest in de onderbouw, ouders/verzorgers van basisschool Sint Jozef in de onderbouw, ouders/verzorgers van basisschool Sint Bernardus in de onderbouw, drie onderbouwleerkrachten van basisschool Ter Doest, twee onderbouwleerkrachten van basisschool Sint Jozef, twee onderbouwleerkrachten van basisschool Sint Bernardus, de directeuren, de intern begeleiders en de Medezeggenschapsraden van de tandemscholen. Bij iedere basisschool bestaat de Medezeggenschapsraad uit: twee ouders, twee leerkrachten en de directeur als adviserend lid. Het type van het onderzoek is explorierend en verkennend. Bij dit onderzoek worden er gerichte vragen gesteld waarvan tevoren over na is gedacht. Wanneer alle gegevens verzameld zijn worden er statische technieken onderzocht wat de verbanden en/of verschillen zijn. En in welke mate qua sterkte. De vorm van het onderzoek is een beschrijvend onderzoek. Bij een beschrijvend onderzoek gaat het om het in kaart brengen van een beschrijving. Voordat in een school veranderingen in gang gezet kunnen worden zal er eerst gekeken moeten worden wat iemand van iets vindt, hoe dit loopt en wat de ervaringen zijn. Bij dit onderzoek gaat het om de veranderingen bij de tandemscholen. Wat vinden de ouders van de tandemscholen, wat zijn hun verwachtingen van de tandemscholen, wat zijn de ervaringen nu bij ouderbetrokkenheid (Donk en Lanen, 2016).

3.1.1 SOFT SYSTEMS METHODOLOGIE

Dit onderzoek is een actiegericht praktijkonderzoek in een lerende organisatie. Dit wordt gedaan met de onderzoeksmethode: De Soft Systems Methodologie (SSM). Uit een artikel op steunpuntopleidingsscholen blijkt dat SSM wordt gebaseerd op de systeemtheorie. Het werken vanuit SSM wordt ook wel systeembenadering genoemd, omdat het gebaseerd is op de systeemtheorie. Bij het werken volgens SSM gaat de onderzoeker op zoek naar verbetering vanuit een casus. De gehele casus en dat wat de betrokkenen denken wordt in kaart gebracht. Het resultaat hiervan is dat de betrokkenen zich gehoord voelen en dat de betrokkenen zich gehoord voelen. De betrokkenen en de onderzoeker krijgen

verbeteringen en mogelijkheden scherper in beeld. Er wordt zo optimaal en duurzaam samen gewerkt (Glas & Rossing, z.j.).

3.1.1.1 Succesfactoren Soft Systems Methodologie

- *Er worden breed gedragen oplossingen gevonden.* Er wordt een groepsleerproces in gang gezet. Hiermee wordt bedoeld dat de onderzoeker op zoek gaat naar het vinden van oplossingen en verbeteringen. Hierdoor kan de onderzoeker samen met de betrokkenen de situatie veranderen.
- *Er worden wereldbeelden van de betrokkenen achterhaald.* De onderzoeker brengt de wensen en de rol van de betrokkenen in kaart. Dit wordt gedaan, zodat er voorkomen wordt dat de uitkomsten van het onderzoek gebaseerd zijn op eigen interpretatie.
- *Er wordt een holistische blik op de casus gedaan.* Deze blik vergroot het analyserend en reflecterend vermogen van de onderzoeker en de betrokkenen. De ervaringen en inzichten die opgedaan worden in de casus bieden een handelingsperspectief voor nieuwe situaties (Glas & Rossing, z.j.).

3.1.1.2. Stappen Soft Systems Methodologie

- Stap 1: De casus wordt in kaart gebracht doordat er een rijk plaatje wordt getekend. De hele situatie wordt beschreven.
- Stap 2: Aan de betrokkenen wordt gevraagd naar hun rol in de situatie en er wordt gevraagd wat hun ideaalbeeld is. De onderzoeker is nieuwgierig naar wat de betrokkenen denken, voelen en wat ze graag willen.
- Stap 3: Het rijke plaatje wordt met alle betrokkenen goedgekeurd en er wordt gezocht naar verbeteringen.
- Stap 4: De verbeteringen die gezocht zijn worden uitgevoerd (Glas & Rossing, z.j.).

3.2 Onderzoekseenheden

De onderzoekspopulatie bij dit onderzoek zijn de ouders/verzorgers van basisschool Ter Doest in de onderbouw, ouders/verzorgers van basisschool Sint Jozef in de onderbouw, ouders/verzorgers van basisschool Sint Bernardus in de onderbouw, onderbouwleerkrachten van basisschool Ter Doest, onderbouwleerkrachten van basisschool Sint Jozef, onderbouwleerkrachten van basisschool Sint Bernardus, de directeuren, de intern begeleiders en de medezeggenschapsraden van de tandemscholen. De gehele onderzoekspopulatie wordt betrokken bij dit onderzoek. De onderzoekseenheden bij dit onderzoek zijn: de directeuren, de intern begeleiders, de ouders/verzorgers van de onderbouw, de onderbouwleerkrachten en de medezeggenschapsraden.

3.3 Procedure

Als eerste worden er vragen opgesteld die gevraagd kunnen worden aan de directeuren en de Intern begeleiders. Later worden er vragen opgesteld voor de leerkrachten en de medezeggenschapsraden. Daarna wordt er gestart met het voeren van gesprekken met de intern begeleiders, de directeuren, de leerkrachten en de medezeggenschapsraden. De ouders worden benaderd via een enquête. Wanneer alle interviews en enquêtes binnen zijn worden er conclusies getrokken en wordt er een rijk plaatje gemaakt. Uit een artikel "Vragenlijst als onderzoeksmethode: voor- en nadelen blijkt dat de voor en nadelen van het houden van een enquête zijn:

De voordelen van het houden van een enquête zijn:

- Er kan een grote groep mensen bevroegd worden.
- De antwoorden kunnen niet beïnvloed worden door de interviewer. Hierdoor wordt de objectiviteit gewaarborgd.
- Er komen eenduidige antwoorden, omdat de manier van vragen gestandaardiseerd is.
- Er kunnen diepgaande statische analyses uitgevoerd worden om verbanden te leggen.

De voordelen van het houden van een enquête zijn:

- De respondent kan zijn verhaal niet vertellen. Antwoorden zijn voor een groot deel voorgeprogrammeerd.
- Respondenten zijn geneigd om sociaal wenselijk te antwoorden.

- Achterliggende motivaties kunnen lastig achterhaald worden. Hierdoor zijn de vragen en antwoorden oppervlakkig. Er kan niet doorgevraagd worden.
- Er wordt een bepaald aantal vragen gesteld, omdat wanneer de vragenlijst lang is de respons daalt.

3.4 Meetinstrument

Als aanvulling op de bestudeerde literatuur worden er ook gebruik gemaakt van een aantal instrumenten. Er is gekozen voor meerdere instrumenten om het onderzoek zo valide te krijgen.

De instrumenten die bij dit onderzoek ingezet gaan worden zijn:

- Digitale vragenlijst voor de ouders/verzorgers van de onderbouw. Deze worden digitaal verwerkt door Google Formulieren.
- Interviews met de onderbouwleerkrachten van de tandemscholen.
- Interviews met de directeurs van de tandemscholen.
- Interviews met de intern begeleiders van de tandemscholen.
- Interviews met de medezeggenschapsraden van de tandemscholen.
- Literatuur raadplegen.

In bijlage 4 is de vragenlijst voor de ouders te vinden. Er is gekozen voor een digitale vragenlijst, zodat elke ouder de kans heeft om deze in te vullen. Ook kunnen de ouders de vragenlijst anoniem invullen. Elke ouder krijgt de kans om de vragenlijst in te vullen, zodat er veel informatie binnen komt. Ook wordt er gekeken wat de directeurs, intern begeleiders, leerkrachten en medezeggenschapsraden denken. Dit wordt gedaan in een interview met een vragenlijst. De vragenlijst voor de directeurs, intern begeleiders en leerkrachten is te vinden in bijlage 1. In bijlage 2 is nog een vragenlijst opgenomen voor de leerkrachten van de onderbouw met betrekking tot ouderbetrokkenheid. In bijlage 3 is de vragenlijst voor de medezeggenschapsraad opgenomen.

De informatie die uit de vragenlijsten, interviews en literatuur komt wordt gebruikt om vervolgacties te maken. Deze vervolgacties kunnen genoemd worden wanneer het onderzoek uitgevoerd is.

3.5 Betrouwbaarheid en validiteit

De bedoeling van betrouwbaarheid is dat mate waarin een meeting vrij is van verschillende meetfouten. Het is belangrijk dat het meetinstrument steeds andere resultaten geeft. Hoe betrouwbaar het meetinstrument, hoe betrouwbaar de resultaten zijn. Doordat er gewerkt wordt aan verbeteringen wordt de situatie verandert. De resultaten zullen steeds anders zijn. De gesprekken die gevoerd gaan worden zijn subjectief. Deze zijn subjectief, omdat de personen waarmee de gesprekken plaats gaan vinden beïnvloed kunnen zijn. Ook kunnen er verschillende factoren meespelen bij het antwoorden op de vragen bij de gesprekken. Hiermee wordt bijvoorbeeld bedoeld: de situatie, de omgeving. Hierdoor kan het zijn dat de uitkomsten van de gesprekken niet helemaal honderd procent betrouwbaar zijn. Om de validiteit te verhogen worden er onafhankelijke gesprekvoerders ingezet die de gesprekken gaan voeren. Ook zullen de gesprekken gevoerd worden door dezelfde personen. Hierdoor wordt ook de betrouwbaarheid vergroot (Baarda, 2014).

De vragenlijsten zullen digitaal verstuurd worden naar de ouders/verzorgers van de tandemscholen. De ouders/verzorgers vullen de vragenlijst per gezin in. Ook hierbij kunnen ouders beïnvloed zijn door andere ouders/verzorgers waar zij mee gesproken hebben over het onderwerp en de vragen kunnen door iedereen anders geïnterpreteerd worden. Hierdoor zullen de vragenlijsten niet helemaal honderd procent betrouwbaar.

3.6 Ethische overwegingen

Voor dit onderzoek zal toestemming gevraagd worden aan de directeuren en directrice van de tandemscholen. Aan hen zal gevraagd worden of zij akkoord gaan met het opstellen en versturen van een vragenlijst naar de ouders/verzorgers. Er wordt rekening gehouden met de privacy van de ouders/verzorgers die de vragenlijst invullen. De vragenlijsten zullen anoniem verwerkt worden. De ingevulde vragenlijsten zullen daarom geen schadelijke gevolgen hebben voor een van de onderzoekseenheden (Baarda, 2014). Ook zal er aan hen gevraagd worden of zij akkoord gaan met het voeren van interviews met de onderbouwleerkrachten en de ouderraden van de tandemscholen.

4. Resultaten

4.1 Verloop van het veldwerk

Het onderzoek is gestart in september 2016 en is afgerond in april 2017. Tijdens het onderzoek is er een wijziging voortgekomen. In de planning stond dat de leden van de ouderraden geïnterviewd zouden worden maar dit is aangepast. In plaats van de ouderraden is er gekozen om de leden van de medezeggenschapsraden te interviewen. Tijdens het verloop van het veldwerk is er gewerkt aan het rijk plaatje van de tandemscholen dat bij de methode van onderzoek hoort: Soft Systems Methodologie.

4.2 Resultaten interviews leerkrachten onderbouw

De verschillende onderbouwleerkrachten van de basisscholen zijn individueel geïnterviewd. De resultaten van de interviews, worden per school genoteerd. De interviews die gehouden zijn, zijn opvraagbaar bij de onderzoeker.

4.2.1 LEERKRACHTEN BASSISCHOOL TER DOEST

4.2.1.1 Samenwerking afgelopen schooljaren

De leerkrachten geven aan dat zij op dit moment al samenwerken met ouders en met de ouderraad. De ouders zijn betrokken bij het organiseren van activiteiten en vieringen, helpen bij het ondersteunen van techniek en er zijn ouders die klaarstaan om mee te lopen naar de gym. Ouders helpen dus binnen en buiten de klas. Dit in verband met de veiligheid. De leerkrachten geven aan dat de ouders van de tandemscholen op dit moment niet nog samenwerken.

4.2.1.2 Ouderbetrokkenheid

Ouders worden ook betrokken door het meegeven van een nieuwsbrief, via berichten op facebook en ze kunnen inlopen bij informatieavonden. Ook worden er momenten georganiseerd dat ouders naar voorstellingen en werkjes in de klas kunnen komen kijken. Bij speciale activiteiten zoals de kerstviering en paasviering zijn de ouders ook welkom. Ze krijgen de ontwikkeling van hun kinderen mee door ouderavonden. Ze mogen ook altijd

binnenlopen in de klas. Ouders kunnen de leerkracht ook benaderen via de Parro-app van Parnassys en de leerkrachten kunnen de ouders ook benaderen via deze app. Ze krijgen informatie over wat ze thuis nog kunnen doen om hun zoon of dochter extra te helpen. Ouders krijgen informatie over de leerlingen wat zij aangeboden krijgen in de klas, zoals de thema's waar de komende tijd aan gewerkt wordt, welke letters er aangeleerd worden en welke materialen kinderen mee naar school kunnen nemen die passen bij het thema.

4.2.1.3 Samenwerking in de toekomst

Het samenwerken met ouders van andere scholen heeft nu nog geen vorm. De leerkrachten zien de samenwerking met de andere scholen als: de kinderen kunnen meer vriendjes krijgen, doordat er grotere groepen ontstaan. Ouders kunnen helpen bij het vervoer. Als belemmeringen wordt er aangegeven dat ouders weleens teleurgesteld kunnen worden bij activiteiten, dat wanneer de ouders begeleiden ze niet altijd bij hun eigen kind in het groepje kunnen. Ouders moeten goed op de hoogte gehouden worden van veranderingen en niet alles moet in één keer veranderd worden.

4.2.2 LEERKRACHTEN BASISCHOOL SINT BERNARDUS

4.2.2.1 Samenwerking afgelopen schooljaren

De leerkrachten geven aan dat zij ouders op dit moment al verschillende malen betrekken bij activiteiten. Ouders worden betrokken bij het ondersteunen van techniek en de bieb. De ouderraad organiseert en ondersteunt samen met het team van de school ook verschillende activiteiten, zoals: kerstviering en kijkjes nemen in de schoolbibliotheek.

4.2.2.2 Ouderbetrokkenheid

Ouders krijgen informatie over de school via maandelijkse nieuwsbrieven, berichten die geplaatst worden op facebook en berichten die gestuurd worden via Parnassys. De ouders zijn welkom, ze mogen altijd binnenlopen met verschillende vragen. Het is belangrijk dat het wederzijds contact met de ouders goed blijft, zoals het nu is. Ouders mogen ook telefonisch en via de mail contact opnemen met de school of met de leerkrachten. De ouders helpen ook op verschillende manieren. Ze helpen met vervoeren, ze mogen samen met hun kinderen boeken kopen op de boekenmarkt, ondersteunen de sportdag en helpen bij het meelopen naar de gymzaal.

4.2.2.3 Samenwerking in de toekomst

De ouders van de tandemscholen werken op dit moment nog niet samen. Door in de toekomst wel samen te werken met de verschillende scholen ontstaan er meer ideeën die alle scholen kunnen toepassen/gebruiken. Er kan geleerd worden van elkaar. De leerkrachten geven aan dat de kinderen zo min mogelijk verplaatst moeten worden. De ouders moeten duidelijk en op tijd geïnformeerd worden over veranderingen die plaats gaan vinden met betrekking tot het samenwerken met de tandemscholen.

4.2.3 LEERKRACHTEN BASSISCHOOL SINT JOZEF

4.2.3.1 Samenwerking afgelopen schooljaren

De leerkrachten geven aan dat er op dit moment nog geen samenwerking is tussen de tandemscholen. De leerkrachten geven aan dat de ouders betrokken worden bij het verzamelen van spullen en het begeleiden van verschillende uitjes. Ouders mogen altijd binnen lopen wanneer zij een vraag of iets te melden hebben. Ook worden er momenten georganiseerd dat de ouders kunnen kijken in de klassen naar het gemaakte werk van de kinderen.

4.2.3.2 Ouderbetrokkenheid

Ouders krijgen mededelingen mee via een nieuwsbrief die meegegeven wordt. Er wordt op dit moment nog niet samengewerkt met de ouders van de tandemscholen. Ouders hebben een nieuwsbrief meegekregen waarin stond dat de school volgend jaar een tandemschool wordt. De zorgen van de ouders met betrekking tot het sluiten van de school is nu minder. De ouders vinden het fijn dat door de tandem de school kan blijven bestaan.

4.2.3.3 Samenwerking in de toekomst

Volgend schooljaar kan er samengewerkt worden met de tandenscholen door een gezamenlijke medezeggenschapsraad te hebben. De ouderraden van de school kunnen samen tot uitjes komen en kunnen activiteiten gezamenlijk gaan organiseren en ook gezamenlijk uit voeren. Vieringen kunnen op de scholen gevierd worden. Er kan eventueel het ene jaar de vieringen met de tandemscholen gedaan worden en het andere jaar de vieringen op de eigen school behouden.

Ouders kunnen bereikt worden wanneer dit nodig is. Er zijn minder ouders beschikbaar bij het helpen. Dit komt doordat ouders nu meer aan het werk zijn. Door de tandemschool zullen er meer handen vrijkomen van ouders op andere scholen die kunnen helpen en ondersteunen.

4.3 Resultaten interviews medezeggenschapsraden

De verschillende medezeggenschapsraden van de basisscholen zijn individueel geïnterviewd. De resultaten van de interviews, worden per school genoteerd. De interviews die gehouden zijn, zijn opvraagbaar bij de onderzoeker.

4.3.1 MEDEZEGGENSCHAPSRAAD BASISCHOOL TER DOEST

De medezeggenschapsraad van basisschool Ter Doest in Graauw geeft aan dat er op dit moment tussen de medezeggenschapsraden van de verschillende scholen nog geen samenwerking is. Er vinden wel gezamenlijke bijeenkomsten plaats. Bij deze gezamenlijke bijeenkomsten vindt geen samenwerking plaats.

Volgend schooljaar, wanneer de school een tandemschool is, kunnen bepaalde onderwerpen wel samen besproken worden. Er kan van elkaar geleerd worden. Wel vinden zij het ook belangrijk dat de eigen medezeggenschapsraad behouden wordt. Het is belangrijk dat de eigen identiteit behouden wordt.

Wat hierbij belangrijk is dat de collega's en ouders opkomen voor hun belangen. Ook de directeur is belangrijk. Van de directeurs rekenen ze op input en het controleren van het beleid. Met de directeur moet er nauw samengewerkt worden.

4.3.2 MEDEZEGGENSCHAPSRAAD BASISCHOOL SINT BERNARDUS

De medezeggenschapsraad van basisschool Sint Bernardus Clinge geeft aan dat er op dit moment nog geen samenwerking is tussen de tandemscholen. Wel wordt er aangegeven dat het handig is om één medezeggenschapsraad te hebben voor de tandemscholen. In deze medezeggenschapsraad zitten van elke school minimaal twee personen die de school vertegenwoordigen.

De medezeggenschapsraad zal een ondersteunende, adviserende rol houden richting de school, ook ten aanzien van de ontwikkeling rondom de tandem. Belangrijk hierbij is dat de

belangen van de eigen school behartigd worden. De rol van de medezeggenschapsraad verandert niet veel. Ook de beleidsstukken van de drie medezeggenschapsraden kunnen op elkaar afgestemd worden. Dit is handig en zo kan er samengewerkt worden met één medezeggenschapsraad.

4.3.3 MEDEZEGGENSCHAPSRAAD BASISCHOOL SINT JOZEF

De medezeggenschapsraad van basisschool Sint Jozef Nieuw-Namen geeft aan dat er gewerkt wordt in clusters. De medezeggenschapsraden van Clinge en Nieuw-Namen zitten samen in een cluster (cluster D), de medezeggenschapsraad van Graauw zit in een andere cluster (cluster C).

Er wordt aangegeven dat het zinvol is om de samenwerking tussen de verschillende medezeggenschapsraden van de tandemscholen te intensiveren. Het is belangrijk dat de onderwerpen die aan bod komt goed besproken worden met de leden. Dat er gestreefd gaat worden naar een hoge mate van betrokkenheid en het maken van keuzes met zoveel mogelijk draagvlak. Door het samenwerken kan er tijd bespaard worden en kunnen er meerdere en andere zaken aan bod komen.

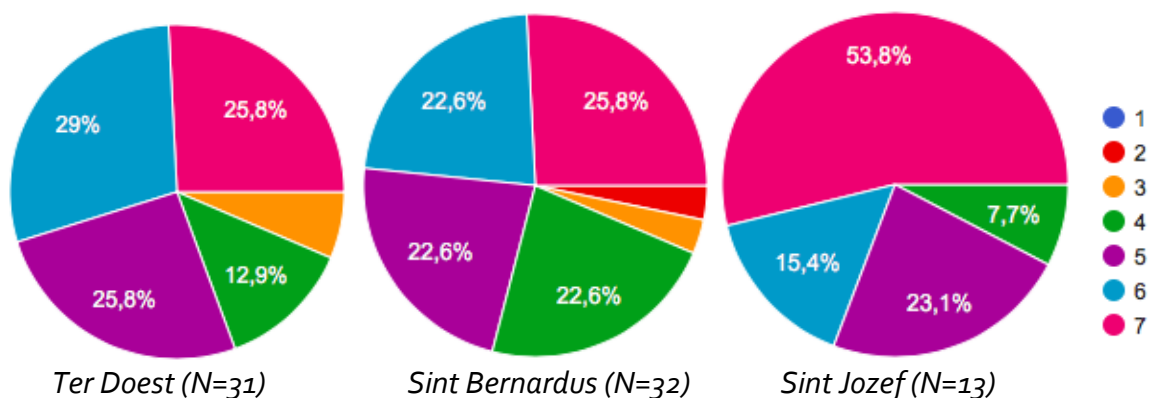
Er kan gekeken worden naar een gezamenlijke missie, visie en vakanties. Wel is het belangrijk dat wanneer het om school specifieke gerelateerde zaken gaat dat deze in de eigen medezeggenschapsraad besproken worden en dat de eigenheid van de school niet verloren gaat.

4.4 Resultaten vragenlijsten ouders

De resultaten van de vragenlijst die de ouders digitaal ingevuld hebben zijn verwerkt in cirkeldiagrammen. In de diagrammen is te zien hoeveel ouders er positief en hoeveel er negatief scoren. In totaal hebben 31 ouders van basisschool Ter Doest, 32 ouders van basisschool Sint Bernardus en 13 ouders van basisschool Sint Jozef de vragenlijst ingevuld. Als eerste hebben de ouders in welke groep/groepen zij een leerling op school hebben zitten. In bijlage 5 zijn tabellen te vinden waar te zien is van welke groepen de ouders de vragenlijst ingevuld hebben. De individuele ingevulde vragenlijsten zijn op te vragen bij de onderzoeker.

De volgende vragen zijn beantwoord met een puntenschaal. De ouders konden een keuze maken van 1 tot en met 7. Punt 1 geeft aan helemaal niet mee eens, punt 7 geeft aan helemaal mee eens.

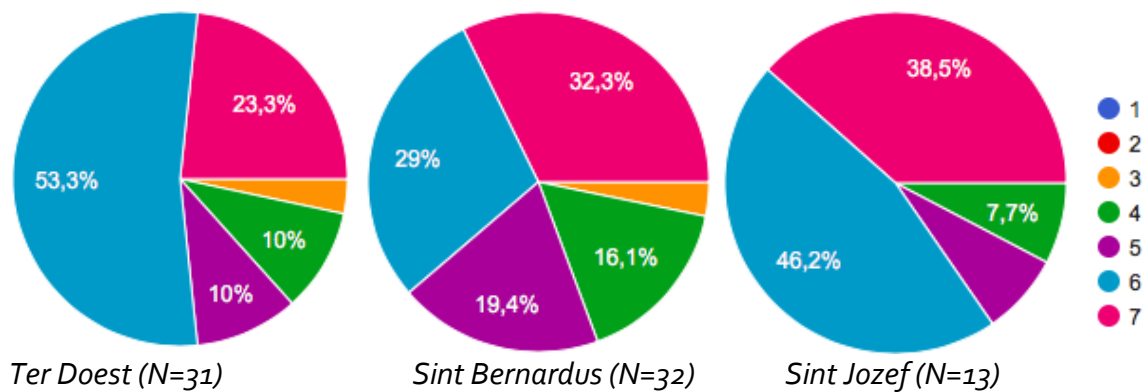
Ik word betrokken bij de ontwikkeling van mijn kind op school.

In de cirkeldiagrammen is af te lezen dat ongeveer een kwart van de ouders van basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus vindt dat zij erg betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kinderen op school. Een klein deel van de ouders van basisschool Sint Bernardus en Ter Doest vindt dat zij te weinig betrokken worden bij de ontwikkeling van

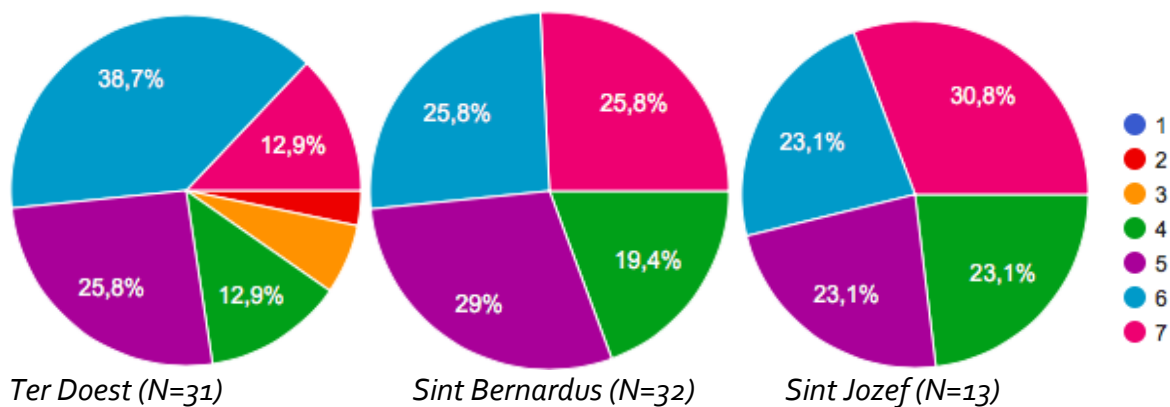
hun kind op school. Bij basisschool Sint Jozef zijn de ouders tevreden over hoe zij betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kinderen op school. Niet iedereen is het er helemaal mee eens, dus dit kan altijd beter/meer.

Ik word door de school geïnformeerd hoe het gaat met mijn kind op school.

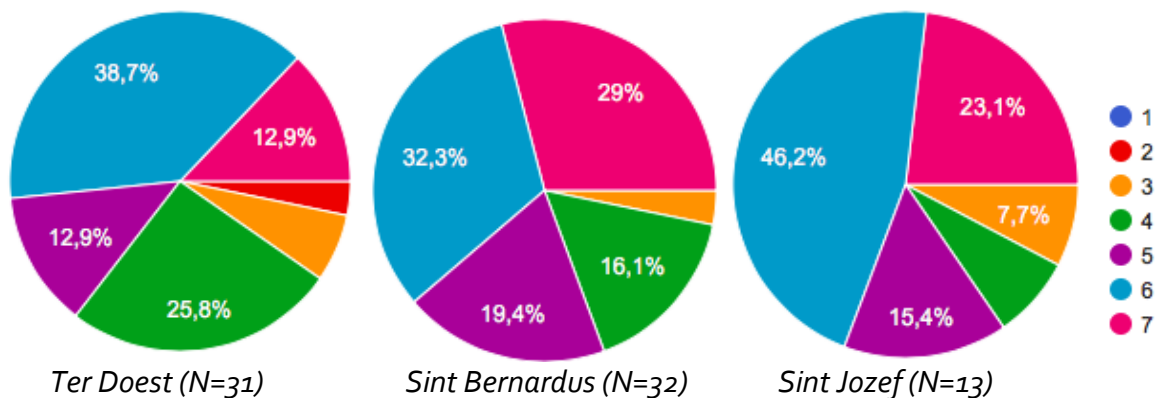
In de cirkeldiagrammen is af te lezen dat bij alle drie de basisscholen de ouders vinden dat zij genoeg geïnformeerd worden over hoe het gaat met hun kind(eren) op school. Een klein aantal ouders van basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus vindt dat zij nog beter geïnformeerd kunnen worden over hoe het gaat met hun kind(eren) op school.

Ik weet wat mijn kind aangeboden krijgt in de klas.

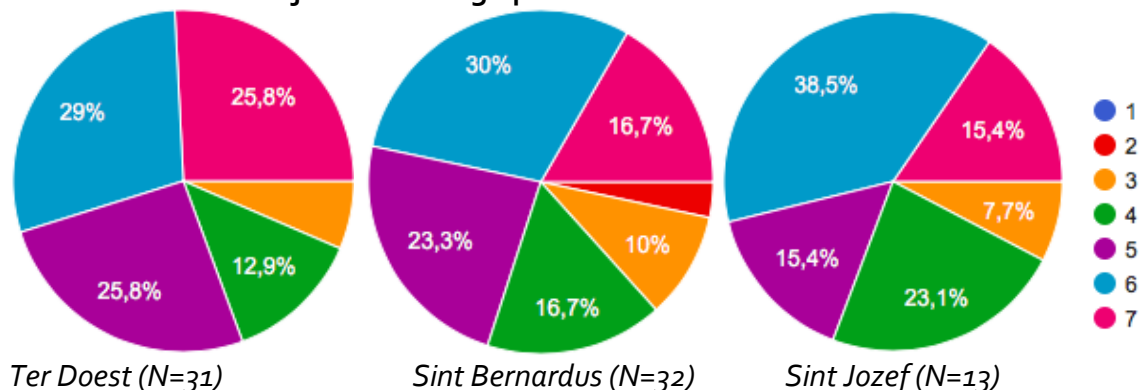
In de cirkeldiagrammen is af te lezen dat bij alle drie de basisscholen meer dan de helft weet wat hun kind(eren) aangeboden krijgen in de klas. Bij basisschool Sint Bernardus en Basisschool Sint Jozef geven alle ouders deze vraag een positieve score. Bij basisschool Ter Doest weten niet alle ouders even goed wat hun kind(eren) aangeboden krijgen in de klas.

Ik krijg adviezen van de leerkrachten wat ik thuis kan doen om ervoor te zorgen dat mijn kind zich goed kan ontwikkelen op school.

In de cirkeldiagrammen is af te lezen dat de meerderheid van de ouders van de drie basisscholen vindt dat zij adviezen krijgen van de leerkrachten wat zij nog thuis kunnen doen, zodat hun kind(eren) zich goed kunnen ontwikkelen op school. Bij alle drie de scholen geeft ook een klein deel aan dat zij minder adviezen krijgen van de leerkrachten.

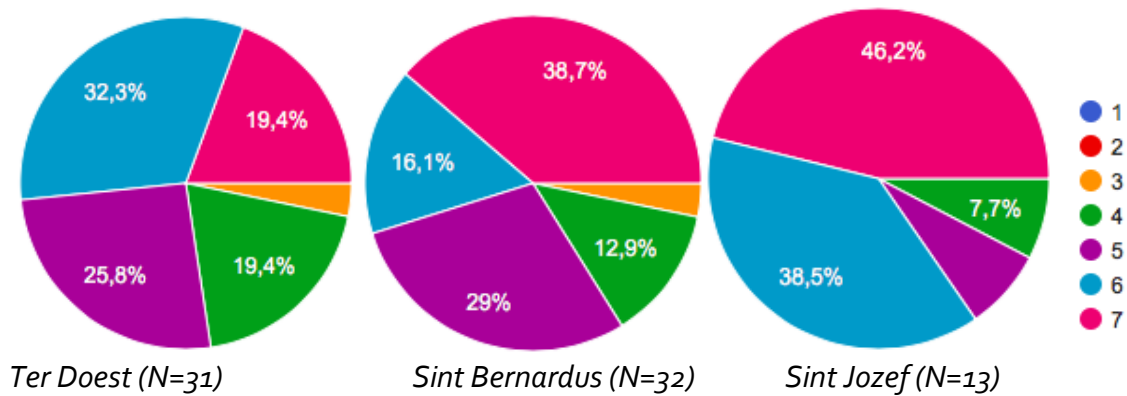
Ik word betrokken bij ontwikkeling op school.

In de cirkeldiagrammen is af te lezen dat de meerderheid van de ouders van de drie basisscholen tevreden is over hoe hij of zij betrokken wordt bij de ontwikkeling op school.

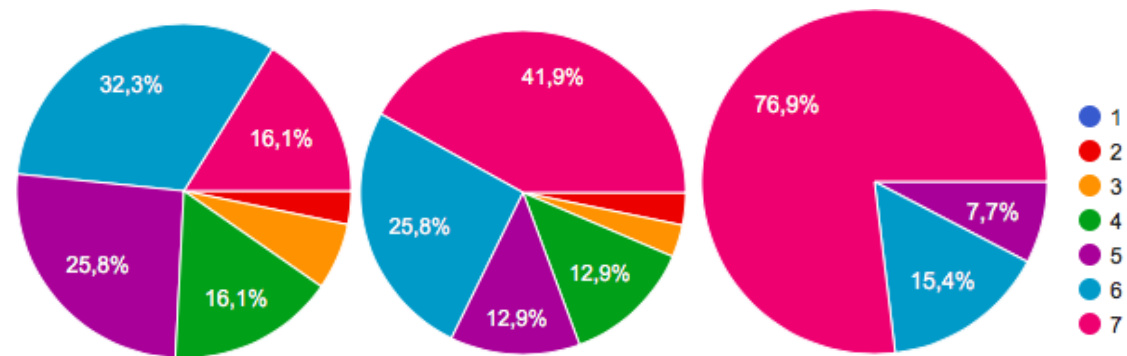
Een deel van de ouders is neutraal en een deel van de ouders geeft aan dat zij weinig betrokken worden bij de ontwikkeling op school. Bij basisschool Sint Bernardus geeft een deel aan dat zij niet betrokken worden bij de ontwikkeling op school.

Ik kan terecht met mijn suggesties.

In de cirkeldiagrammen is te zien dat de meerderheid van de ouders vindt dat zij terecht kunnen met hun suggesties. Een klein deel van de ouders van basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus geeft aan dat zij minder terecht kunnen met hun suggesties.

Ik word gevraagd om activiteiten op school te ondersteunen.

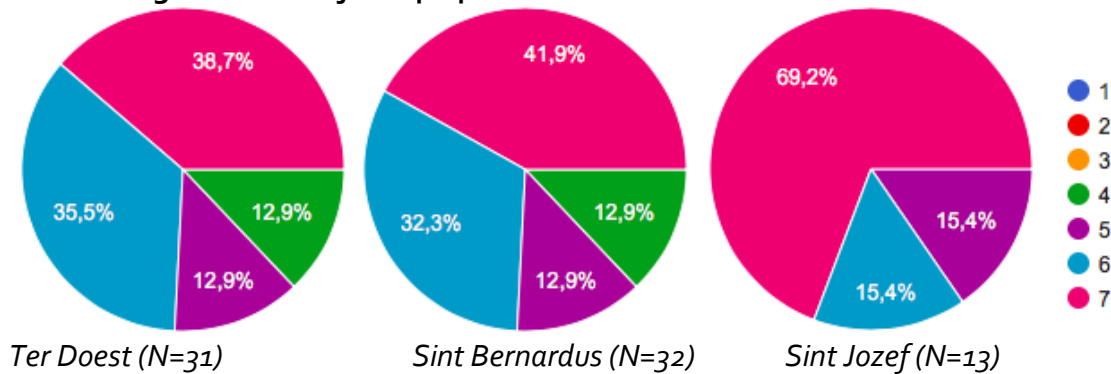
Ter Doest (N=31)

Sint Bernardus (N=32)

Sint Jozef (N=13)

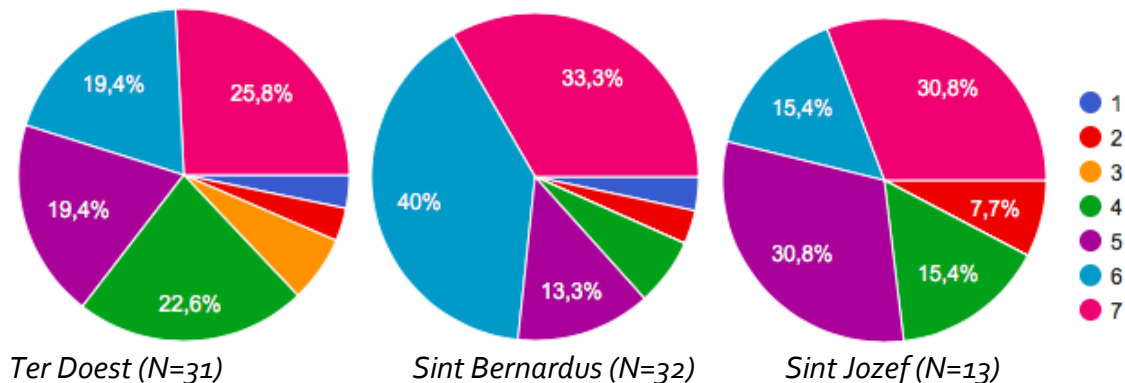
In de cirkeldiagrammen is te lezen dat ongeveer drie vierde deel van de ouders van basisschool Sint Jozef aangeeft dat zij gevraagd worden om activiteiten te ondersteunen. De andere ouders van basisschool Sint Jozef reageren ook allemaal positief. Bij basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus reageren ongeveer drie vierde deel van de ouders positief en vinden dat zij gevraagd worden om activiteiten te ondersteunen. Een klein deel van basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus vindt dat zij niet/weinig gevraagd worden om activiteiten op school te ondersteunen.

Ik heb het gevoel dat mijn hulp op school welkom is.

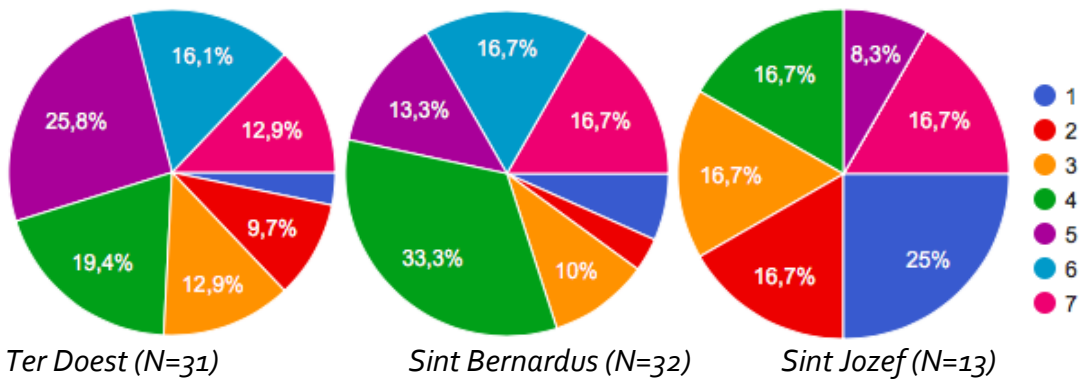
In de cirkeldiagrammen is te zien dat bij alle drie de scholen de ouders het gevoel hebben dat hun hulp wat ze bieden welkom is.

Ik ben bekend met de visie van de school.

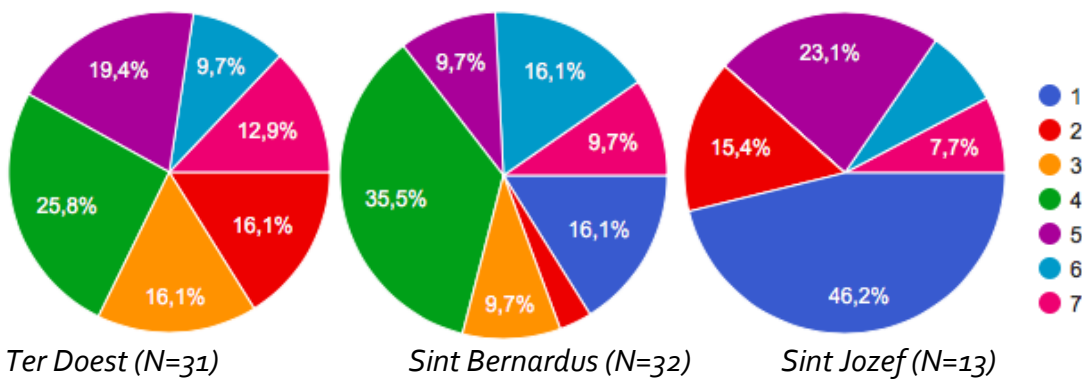
In de cirkelgrammen is te zien dat bij alle drie de scholen een kwart van de ouders aangeeft dat zij de visie van de school weten en hier mee bekend zijn. Een klein deel geeft aan dat zij de visie niet weten en hier helemaal niet bekend mee zijn. Een aantal ouders geeft een neutraal antwoord op de vraag.

Ik ken de visie achter het vormen van de tandem.

In de cirkeldiagrammen is opvallend dat bij alle drie de scholen een deel aangeeft dat zij niet bekend zijn met de visie achter het vormen van de tandem. Bij basisschool Sint Jozef is dit een kwart van de ouders. De antwoorden bij deze diagrammen zijn erg verschillend bij iedere school.

Ik deel mijn ideeën en wensen over de ontwikkeling van de tandem

In de cirkeldiagrammen is opvallend dat bijna de helft van de ouders van basisschool Sint Jozef aangeeft dat zij hun wensen en ideeën over de ontwikkeling van de tandem niet delen. Bij basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus geeft een deel wel hun wensen en ideeën aan en er geeft een deel niet aan welke wensen en ideeën zij hebben.

De openvraag die gesteld is aan de ouders luidt als volgt:

Welke kansen ziet u bij het samenwerken tussen de verschillende scholen?

Ter Doest

De ouders van basisschool Ter Doest geven aan dat zij positief aankijken tegen het ontwikkelingsproces van de tandemscholen. De ouders zien verschillende kansen en mogelijkheden zoals:

- De kleine dorpscholen kunnen blijven bestaan.
- Ontmoeten van andere leeftijdsgenootjes.
- Samen activiteiten uitvoeren.
- Leerkrachten kunnen ervaringen delen met elkaar.
- Er komen meer sociale contacten en kinderen hebben meer keuze tussen vriendjes.
- De kosten van de drie scholen kunnen verdeeld worden.
- Groepjes samenstellen bijvoorbeeld voor remedial teaching.
- Vaste invalleerkrachten wanneer er een leerkracht afwezig is.
- Kijkjes nemen bij elkaar op de scholen.

Er werd één moeilijkheid aangegeven. Een ouder gaf aan dat zij niet hopen op broertjes en zusjes uit elkaar halen. Dat ouders hun kinderen naar verschillende scholen moeten brengen.

Sint Bernardus

De ouders van basisschool Sint Bernardus geven aan dat zij allemaal positief aankijken tegen het ontwikkelingsproces van de tandemscholen. De ouders zien verschillende kansen en mogelijkheden zoals:

- Gezamenlijke uitjes en projecten organiseren.
- Meer werk op maat creëren.
- Problemen, ervaringen en ideeën uitwisselen.

- De kleine dorpscholen kunnen blijven bestaan.
- Specialisten creëren.
- Meer sociale contacten.
- Kennis opdoen van elkaar en deze met elkaar delen.
- Efficiënter werken
- Leerkrachten verdeling over de drie scholen.

Sint Jozef

De ouders van basisschool Sint Jozef geven aan dat zij bijna allemaal positief aankijken tegen het ontwikkelingsproces van de tandemscholen. De ouders zien verschillende kansen en mogelijkheden zoals:

- Gezamenlijke initiatieven.
- Meer sociale contacten.
- Efficiënter werken.
- Kinderen in grotere groepen.
- Leerkrachten verdelen.
- Ervaringen uitwisselen.
- Kleine scholen kunnen blijven bestaan.
- Veel samenwerken.

Eén ouder geeft aan dat zij weinig kansen en mogelijkheden ziet bij de tandemscholen. Er wordt niet aangegeven wat de reden daarvan is.

4.5 Resultaten rijk plaatje

Om het rijk plaatje te kunnen maken is er eerst gekeken welke partijen allemaal betrokken zijn bij de tandemscholen. De betrokkenen zijn: kinderen, bovenschools bestuur, directie, leerkrachten, intern begeleiders, medezeggenschapsraad en ouders/verzorgers. Deze betrokkenen zijn allemaal geïnterviewd of bevraagd aan de hand van een vragenlijst. De resultaten/wensen van de verschillende betrokkenen zijn beschreven in het rijk plaatje. In het rijk plaatje is er beschreven wat elke partij belangrijk vindt. In het midden van het rijk plaatje staan de kinderen. Deze staan centraal in het midden, omdat het onderwijs draait om de kinderen. In dit onderzoek is er ingezoomd op het stukje medezeggenschapsraad en ouders en verzorgers. In het rijke plaatje is te lezen dat de medezeggenschapsraden willen samenwerken, maar ook hun eigen medezeggenschapsraad willen behouden. Dit zijn de belangrijkste uitgangspunten die de medezeggenschapsraden aangegeven hebben. Onder

het kopje ouders en verzorgers is te lezen dat de ouders graag een kijkje nemen bij elkaar op school, leerkrachten willen zien samenwerken, werk op maat maken, meer sociale contacten, de school kan blijven bestaan en dat de kinderen van hetzelfde gezien naar dezelfde school gaan. Het rijk plaatje en de resultaten van de andere betrokkenen zijn te vinden in bijlage 6.

5. Discussie

5.1 Analyse van de resultaten

5.1.1 ANALYSE VAN DE RESULTATEN LEERKRACHTEN

Uit de resultaten is gebleken dat de leerkrachten van de drie tandemscholen op verschillende manieren de ouders betrekken bij het onderwijs van hun kind(eren). Dit doen ze door: nieuwbrieven, mailtjes, social media, activiteiten op school, vieringen, oudergesprekken en verschillende bijeenkomsten. Ook helpen de ouders bij het vervoeren van kinderen en het ondersteunen bij activiteiten en lessen op school. Ouders worden betrokken bij school (ouderbetrokkenheid) en ouders helpen bij de hand- en spandiensten op school (ouderparticipatie). De theorie schrijft hierover dat wanneer ouders betrokken worden bij de school, dat kinderen met plezier naar school gaan en dat kinderen beter leren. Ook wanneer er regelmatig contact is tussen leerkracht en ouders, hebben ouders meer vertrouwen in de school en in de leerkracht. Op alle drie de scholen is dit van toepassing. Ouders mogen binnen lopen wanneer zij dit nodig vinden, ouders worden op gesprek gevraagd en ze krijgen op verschillende manieren informatie binnen over de school en over hun kinderen (Karsten, Jong, Ledoux & Sligte, 2006).

Doordat ouders informatie van hun kinderen doorspelen worden de cognitieve vaardigheden van de kinderen gestimuleerd. Wanneer deze cognitieve vaardigheden gestimuleerd worden, dan halen de kinderen betere resultaten op school. Ook kunnen de ouders door regelmatig contact te hebben met de leerkracht hun kind thuis beter helpen. Ouders kunnen de kinderen helpen bij de onderdelen die nog niet helemaal goed gaan. Wanneer ouders hun kinderen laten merken dat zij school belangrijk vinden en dat zij actief zijn met school worden de kinderen gemotiveerd en gaan zij ook actief aan de slag. Dit nemen zij over (Colpin, 2011).

De school bepaalt niet in welke mate de ouders betrokken willen worden en in welke mate de ouders zich in moeten zetten voor school. Samen met de leerkracht wordt er samen

afgestemd welke verantwoordelijkheid en bijdrage de ouders leveren. Bij de drie tandemscholen krijgen ouders de kans om aan te geven wanneer zij willen helpen. Dit gebeurt vaak door op te geven via een strookje aan een informatiebrief. Ouders zijn niks verplicht. Wanneer het met een kind 'minder goed' gaat op school, dan geven de leerkrachten dit aan en komen de ouders vaker op gesprek. Wanneer er extra hulpverlening nodig is bij de ontwikkeling van de kinderen, dan zullen de ouders en leerkrachten goed moeten samenwerken en moet ervoor gezorgd worden dat de samenwerkingsrelatie tussen de ouders en de leerkrachten goed vastgehouden wordt (Vries,2015). Ook wanneer zij met de drie tandemscholen samen gaan werken zal de relatie tussen ouders en school sterk moeten zijn. Ouders moeten goed weten waar zij aan toe zijn en wat zij kunnen verwachten. Communiceren en informeren is erg belangrijk (Vries,2015).

5.1.2 ANALYSE VAN DE RESULTATEN MEDEZEGGENSCHAPSRAAD

De verschillende medezeggenschapsraden geven aan dat wanneer zij in de toekomst samen gaan werken met elkaar en dat er verschillende onderwerpen met elkaar besproken kunnen worden. Er kunnen onderwerpen samen besproken worden, maar er zijn ook onderdelen die de medezeggenschapsraden apart bespreken van elkaar. Wanneer er met meerdere mensen gekeken wordt naar een onderwerp, dan wordt de betrokkenheid groter en worden er steeds van andere opzichten gekeken naar de onderwerpen.

De theorie schrijft hierover dat ouders en school samenwerken vanuit drie belangrijke uitgangspunten, namelijk: gelijkwaardigheid, gezamenlijke verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar (Vries, 2015). De ouders delen en zoeken samen naar nieuwe informatie, waarbij er één doel is: de ontwikkeling van het kind (Vries, 2013).

Wanneer de drie medezeggenschapsraden samen gaan werken zullen zij ook moeten denken aan de drie uitgangspunten die de Vries noemt. Ze willen elkaar helpen en samen beslissen over bepaalde onderwerpen. Wanneer ouders betrokken worden, ontstaat er nieuwe samenwerkingsvormen waarbij er nieuwe ideeën komen over hoe kinderen kunnen leren (Vries,2013). Ouders en school hebben gezamenlijk de verantwoordelijkheid om te werken aan de ontwikkeling van het kind (CPS,2013).

5.1.3 ANALYSE VAN DE RESULTATEN OUDERS

Een kwart van de ouders geeft aan dat zij betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind op school. Een aantal ouders heeft negatief gereageerd op deze vraag. Wanneer ouders betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind, dan wordt de leerwinst toegenomen. Ouders kunnen helpen bij onderdelen die nog niet goed gaan. Wanneer ouders betrokken worden en hulp kunnen bieden hebben kinderen meer grip op hun schoolprestaties. Wanneer ouders laten weten dat zij school belangrijk vinden, worden de kinderen gemotiveerd (Colpin,2011).

De ouders van Sint Bernardus en Sint Jozef weten wat hun kinderen aangeboden krijgen in de klas. De meeste ouders van Ter Doest geven aan dat zij dit ook weten. Een klein deel geeft aan dat zij dit bijna niet tot niet weten. Wanneer ouders weten wat hun kinderen aangeboden krijgen en waar zij thuis nog aan kunnen werken, worden de schoolprestaties verbeterd (Colpin, 2011). De leerkrachten kunnen via verschillende manieren de ouders benaderen wat met de kinderen aangeboden krijgen. Wanneer dit goed gecommuniceerd wordt zullen schoolprestaties verbeteren.

Een groot deel van de ouders geeft aan dat zij adviezen krijgen van de leerkrachten over wat zij thuis kunnen doen om ervoor te zorgen dat de kinderen zich goed kunnen ontwikkelen op school. Om een goede samenwerking te hebben met ouders is informeren en communiceren erg belangrijk. Ouders en leerkracht zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de kinderen (Vries, 2015). Leerkrachten zullen dus goed moeten blijven communiceren met de ouders van de scholen en ze steeds adviezen geven over wat zij thuis kunnen doen.

De meeste ouders geven aan dat zij vinden dat ze betrokken worden bij ontwikkelingen op school. Een klein deel geeft aan dat zij te weinig betrokken worden bij ontwikkelingen op school. Ouderbetrokkenheid 3.0 geeft aan dat ouderbetrokkenheid werkt wanneer ouders zich betrokken voelen (Vries, 2013). Wanneer ouders samenwerken met de school en andersom, dan ontstaat er een nieuwe scholengemeenschap, waarbij er nieuwe samenwerking wordt gecreëerd. Ouders en leerkracht werken samen aan één doel: de ontwikkeling van het kind (Vries, 2013). Ouders moeten hun suggesties ook aan kunnen geven. Ouders geven aan dat een groot gedeelte ook vindt dat zij dit mogen. Een klein gedeelte van basisschool Ter Doest en Basisschool Sint Bernardus vindt dat zij niet terecht kunnen met hun suggesties.

Wanneer ouders betrokken worden bij de school, gaan kinderen met meer plezier naar school en leren de kinderen beter. Wanneer ouders gevraagd worden om activiteiten op school te ondersteunen spreken we over ouderparticipatie. Ook wanneer de drie scholen samen activiteiten gaan organiseren, zoals in het rijk plaatje te zien is wordt er gesproken van ouderparticipatie. Deze draagt bij aan het schoolplezier van kinderen en leren de kinderen beter (Karsten, Jong, Ledoux & Sligte, 2006). De ouders van basisschool Sint Jozef zijn erg tevreden over hoe zij betrokken worden bij de school. De meerderheid van de ouders van basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus is ook tevreden, een aantal ouders geeft aan dat zij niet tevreden zijn en dat zij weinig tot niet gevraagd worden om activiteiten te ondersteunen. De ouders van alle drie de scholen die vinden dat zij voldoende gevraagd worden om activiteiten te ondersteunen hebben het gevoel dat hun hulp welkom is en dat dit gewaardeerd wordt.

Verschillende ouders van de drie tandemscholen geven aan dat zij niet bekend zijn met de visie van de school en de visie achter het vormen van de tandem. Onbewust zijn we toch bezig met de visie. Bijvoorbeeld: er is respect en de scholen staan open voor verschillende geloofsovertuigingen. Ouders weten niet altijd dat dit een stukje visie is, maar dit gebeurt onbewust wel. Wanneer er kinderen uit een ander land komen, worden deze met respect opgenomen.

Wanneer deze drie scholen samen gaan werken met elkaar zullen de scholen goed moeten communiceren met de ouders en hen duidelijke informatie geven (Vries,2015). Wanneer er goed samengewerkt wordt, zal het welbevinden en het schoolplezier van de kinderen stijgen. Ouders en leerkrachten voelen zich gesteund en gewaardeerd en het geeft de leerling rust en vertrouwen, doordat er geen spanningen en onverwachte situaties zijn (Pameijer,2012).

5.2 Sterkten en zwakten van het onderzoek

De kracht van het onderzoek zit in het aantal deelnemers die meededen. Iedereen die betrokken is bij de ontwikkeling van de tandemscholen heeft zijn of haar mening mogen geven en is bevraagd. Het onderzoek vond plaats op drie verschillende basisscholen: basisschool Ter Doest, basisschool Sint Bernardus en basisschool Sint Jozef. De vragen die gesteld zijn aan de directeuren, de intern begeleiders, de leerkrachten en de leden van de medezeggenschapsraden waren allemaal hetzelfde. Doordat alle vragen hetzelfde waren, was duidelijk welke antwoorden de verschillende partijen gaven en werd er over hetzelfde gesproken.

De zwakte in het onderzoek zit in het doorvragen bij de interviews. Bij verschillende partijen zijn onderwerpen aanbod gekomen waardoor er is doorgevraagd. Bij andere die niet op dit antwoord kwamen is er niet doorgevraagd en hebben zij geen mening gegeven over onderwerpen die niet aanbod gekomen zijn. Een andere zwakte in dit onderzoek is dat niet alle ouders mee hebben gedaan aan de vragenlijst. Hierdoor zijn de resultaten gebaseerd op de ouders die wel mee hebben gedaan. Dit maakt het deel van de ouders niet helemaal betrouwbaar.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Door de deelvragen te beantwoorden, wordt de hoofdvraag beantwoord.

De deelvragen:

- **Wat zien de ouders/verzorgers als mogelijkheden en kansen bij de ontwikkeling van de tandemscholen?**

De ouders van de verschillende scholen zien mogelijkheden en kansen, deze zijn opgenomen in het rijk plaatje. De mogelijkheden en kansen zijn: andere leeftijdsgenootjes ontmoeten, samen activiteiten uitvoeren, ervaringen en problemen delen met elkaar, groepjes kinderen samenstellen, vaste invalleerkrachten, werk op maat aanbieden, efficiënter werken, kinderen kunnen in grotere groepen terecht komen en veel samenwerken.

- **Op welke wijze zien de leerkrachten van de onderbouw mogelijkheden voor ouderbetrokkenheid binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?**

De leerkrachten van de onderbouw zien mogelijkheden als samen uitjes organiseren. De ouderraden van de verschillende scholen kunnen gezamenlijke activiteiten bedenken en uitvoeren. Vieringen kunnen op één school gevierd worden met alle drie de scholen. Leerkrachten kunnen samenwerken door te leren van elkaar, om ideeën die ouders hebben te delen met elkaar zodat alle drie de scholen deze kunnen gebruiken. Ouders kunnen ook nog praktisch helpen. Wanneer er vervoert moet worden met kinderen, kunnen ouders bijdragen door te rijden met kinderen. Ouders moeten goed op de hoogte gehouden worden van veranderingen en hen

38

aanpassen aan de samenwerking met andere scholen.

- **Op welke wijze zien de leden van de medezeggenschapsraden mogelijkheden binnen de ontwikkeling van de tandemscholen?**

De medezeggenschapsraden van de verschillende scholen geven aan dat zij bepaalde onderwerpen die aan bod komen gezamenlijk met alle raden kunnen bespreken. Wel geven zij aan dat er ook onderwerpen zijn die apart besproken moeten worden, dit om de eigenheid van de scholen te bewaren. Ze geven aan dat ze van elkaar kunnen leren en dat er samen gewerkt kan worden. Hierdoor wordt er tijd bespaard en kunnen er meerdere zaken aan bod komen. Dit is ook te zien in het grotere geheel: het rijk plaatje.

De hoofdvraag

- **Op welke manieren kan de ouderbetrokkenheid in de onderbouw vorm krijgen bij de ontwikkeling van de tandemscholen: Sint Bernardus te Clinge, Ter Doest te Graauw en Sint Jozef te Nieuw-Namen?**

De ouders van de tandemscholen kunnen bijdragen aan het helpen bij gezamenlijke uitjes. De gezamenlijke uitjes kunnen georganiseerd worden door de leerkrachten en door de ouderraden van de drie scholen. Het contact met de ouders moet hetzelfde blijven. De ouders moeten op dezelfde manier betrokken worden. Een relatie tussen ouders en school zorgt voor goede leerresultaten bij de kinderen. De kinderen krijgen door de ontwikkeling van de tandemscholen meer sociale contacten.

Dit onderzoek was een klein gedeelte van het hele onderzoek: de ontwikkeling naar de tandemscholen. De resultaten die uit dit onderzoek komen zijn verwerkt in het rijk plaatje van het hele onderzoek. Het rijk plaatje is te vinden in bijlage 6. In bijlage 6 is te vinden wat alle partijen verwachten en willen bij de ontwikkeling van de tandemschool.

6.2 Aanbevelingen

6.2.1 AANBEVELINGEN VOOR DE TANDEMSCHOLEN

6.2.1.1 Veranderingen

Wanneer er veranderingen zullen plaatsvinden. Deze tijdig en duidelijk communiceren met de verschillende betrokkenen (leerkrachten, ouders, leerlingen). Niet alles gelijk willen veranderen. Na verloop van tijd kunnen er stapje voor stapje dingen veranderen. Grote veranderingen kunnen 'zwaar' op het dak vallen van leerkrachten en ouders.

6.2.1.2 Leerkrachten samen laten werken

Verschillende betrokkenen hebben aangegeven dat de leerkrachten van elkaar kunnen leren. Leerkrachten kunnen ervaringen en problemen delen. Er kunnen verschillende werkgroepen gemaakt worden, waarbij kleine groepjes gaan overleggen over een bepaald onderwerp.

6.2.1.3 Gebruikmaken van kwaliteiten

Leerkrachten beschikken over verschillende kwaliteiten. Deze kwaliteiten kunnen ingezet worden op de verschillende scholen. Leerkrachten kunnen elkaar vaardigheden bijleren en elkaar bijsturen.

6.2.1.4 Activiteiten samen organiseren en uitvoeren

40

De ouderraden van de basisscholen kunnen gezamenlijk activiteiten organiseren en deze ook gezamenlijk uitvoeren. Door deze samen uit te voeren kunnen er kosten bespaard worden. Ook kunnen vieringen en andere activiteiten die georganiseerd worden door de school/leerkrachten samen uitgevoerd worden.

6.2.1.5 Ouders

Ouders kunnen steunen door het helpen bij het vervoer, wanneer er een activiteit/viering is voor de drie scholen op één locatie.

Ouders willen graag betrokken worden bij de school. Basisschool Ter Doest en basisschool Sint Bernardus kan bij Basisschool Sint Jozef kijken hoe zij de ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind op school en hoe zij de ouders informeren over hoe het gaat met hun kind.

Basisschool Ter Doest kan bij de andere scholen kijken en informeren hoe zij aan de ouders vertellen wat de kinderen aangeboden krijgen in de klas en hoe zij de visie van de school overbrengen aan ouders.

Basisschool Sint Jozef kan basisschool Ter Doest en Basisschool Sint Bernardus informeren over hoe zij ouders betrekken en vragen om activiteiten op school te ondersteunen en hoe zij ouders hun suggesties kenbaar laten maken.

Alle drie de scholen kunnen zich verbeteren op de punten: adviezen geven aan ouders hoe zij hun kind thuis kunnen helpen, ouders betrekken bij ontwikkelingen op school en ouders informatie geven over de visie van het vormen van de tandem.

6.2.1.6 Medezeggenschapsraden

De medezeggenschapsraden kunnen bepaalde onderwerpen samen bespreken. Wanneer het over de school zelf gaat beslist alleen de medezeggenschapsraad van de school zelf. Dit om de eigenheden van de scholen te behouden.

6.2.2 AANBEVELINGEN VOOR VERDER ONDERZOEK

Vanaf volgend schooljaar wanneer de tandem gevormd is en de drie scholen één team krijgen met één directeur en drie locaties, kan er gekeken worden wat werkt qua samenwerking. Er kan onderzocht worden wat 'nog niet' werkt nu de directeur niet altijd aanwezig is op de locatie en hoe dit wel goed kan werken. Er kan gekeken worden wat er nog nodig is om alles zo goed mogelijk te laten verlopen, wat het doet met de kinderen op sociaal vlak wanneer zij vaker samen gaan werken. Wanneer leerkrachten hun eigen kwaliteiten gaan inzetten in de verschillende klassen kan er gekeken worden wat dit doet met de leerprestaties van de kinderen. Dit allemaal heeft tijd nodig en kan onderzocht worden wanneer de tandem al een tijdje loopt.

Literatuurlijst

- Baarda, B. (2014). Dit is onderzoek! *Handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff.
- Colpin, H. (2011). Bevorderen van Schoolse betrokkenheid van ouders. In *gezin en school. De kloof voorbij, de grens gezet? Een probleemverkenning van de Vlaamse Onderwijsraad*. Leuven: Acco.
- Epstein, J. (2011). School, Family and Community partnerships. *Preparing Educators and Improving Schools*. Philadelphia: Westview Press.
- Glas, M., Rossing, G. (z.j.). Praktijkonderzoek in een lerende organisatie. *Op basis van de Soft Systems Methodologie*. Geraadpleegd van <http://www.steunpuntopleidingsscholen.nl/wp-content/uploads/sites/2/2015/09/Praktijkonderzoek-in-een-Lerende-Organisatie.pdf>
- Hoeveel leerlingen heeft mijn school minimaal nodig om te blijven bestaan? (z.j.) Geraadpleegd op 23 maart 2017 van <http://www.leerlingendaling.nl/themas/vraag-antwoord-2v>
- Karsten, S. De Jong, U. Ledoux, G. & Slighte H. (2006). De positie van ouders en leerlingen in het governancebeleid. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut
- Missie en visie. (z.j.) Geraadpleegd op 4 februari 2017 van <http://www.bs-clinge.nl/onderwijs/missie-en-visie/>
- Missie en visie. (z.j.) Geraadpleegd op 4 februari 2017 van <http://www.bs-terdoest.nl/onderwijs/missie-en-visie/>

- Missie en visie. (z.j.) Geraadpleegd op 4 februari 2017 van <http://www.bs-nn.nl/onderwijs/missie-en-visie/>
- Pameijer, N. (2012). Samen sterk. *Ouders & school!* Den Haag: Acco.
- Van der Donk, C. Van Lanen, B. (2016). *Praktijkonderzoek in de school*. Bussum: Coutinho.
- Verhoef, G. (2008). Steeds meer ouders sturen hun kinderen naar Belgische school. Geraadpleegd op 23 maart 2017 van <http://www.beteronderwijsnederland.nl/content/steeds-meer-ouders-sturen-hun-kinderen-naar-belgische-school>
- Voorwinden, R. (2011) Help, Zeeland loopt leeg. *Het onderwijsblad*, 2011(11), 30-32.
- Vragenlijst als onderzoeksmethode: voor- en nadelen (z.j.) Geraadpleegd op 7 februari 2017 van <http://claudiadegraauw.nl/vragenlijst-als-onderzoeksmethode-voor-en-nadelen/>
- Vries, P. (2015). Zet ouders in hun kracht. *8 aanraders*. Dordrecht: Instondo.
- Vries, P (2013). Ouderbetrokkenheid 3.0. *Van informeren naar samenwerken*. Amersfoort: (Poppe, M., Meurders, M., Ooijen, R. van.)
- Wat is leerlingendaling en wat zijn de gevolgen? (z.j.) Geraadpleegd op 23 januari 2017 van <http://www.leerlingendaling.nl/themas/wat-leerlingendaling>

Bijlage 1 Interview vragen directeuren, intern begeleiders en leerkrachten

- Op welke manieren wordt er nu al tussen de basisscholen samengewerkt, hoe gaat dat en wat is jouw rol daarin?
- Wat zijn jouw wensen of ambities vanuit jouw bijdrage aan de tandem?
- Hoe zie je jouw ideale rol in de tandem? Wat zie je daaraan zitten en is belangrijk voor jou?
- Wat is jouw bijdrage aan (het werken in) de tandem, wat zijn jouw mogelijkheden, en wat heb jij daarvoor nodig van anderen (collega's, ouders, ...)?
- Met welke voorwaarden moet er rekening worden gehouden of aan welke belemmeringen moet er in jouw optiek worden gewerkt om succesvol met elkaar in de tandem te kunnen werken?

Bijlage 2 Interviewvragen onderbouwleerkrachten met betrekking tot ouderbetrokkenheid

- Op welke manieren wordt er nu al samengewerkt met de ouders tussen de basisscholen? Op welke manieren worden ouders nu al betrokken bij de school (school zelf, niet in de tandem)? Hoe gaat dat? Wat is jouw rol daarin?
- Wat zijn jouw wensen bij het samenwerken met ouders?
- Hoe ziet jouw ideale rol eruit m.b.t. het samenwerken met ouders in de tandem. Wat is belangrijk voor jou?
- Waarbij heb je ondersteuning nodig van ouders? Waar kunnen ouders nog helpen? Wat zijn mogelijkheden en kansen.
- Aan welke belemmeringen moet er in jouw optiek worden gewerkt om succesvol met de ouders in de tandem te kunnen werken?

Bijlage 3 interview vragen medezeggenschapsraden

- Op welke manieren wordt er nu al tussen de MR's samengewerkt, hoe gaat dat en wat is jullie rol daarin?
- Wat zijn jullie wensen of ambities vanuit jullie bijdrage aan de tandem?
- Hoe ziet jullie ideale rol in de tandem? Wat zien jullie daaraan zitten en wat is belangrijk voor jullie?
- Wat is jullie bijdrage aan (het werken in) de tandem, wat zijn jullie mogelijkheden, en wat hebben jullie daarvoor nodig van anderen (collega's, ouders, ...)?
- Met welke voorwaarden moet er rekening worden gehouden of aan welke belemmeringen moet er in jouw optiek worden gewerkt om succesvol met elkaar in de tandem te kunnen werken?

Bijlage 4 vragenlijst ouders

Beste ouder/verzorger,

Mijn naam is Eline de Nijs. Ik loop mijn LIO stage op basisschool Sint Bernardus in Clinge. Voor mijn afstudeeronderzoek (specialisatie jonge kind) maak ik deel uit van het ontwikkelteam voor het vormen van de tandem (dit betreft zoals eerder bekend gemaakt de scholen: Ter Doest, Sint Bernardus, Sint Jozef). Het ontwikkelteam bestaat uit de directeuren, intern begeleiders, docenten en studenten van de Hogeschool Zeeland. In dit ontwikkelteam worden er aan verschillende partijen vragen gesteld (directeuren, ib'ers, leerkrachten, medezeggenschapsraden en ouders/verzorgers) hoe de tandem volgend jaar vorm gaat krijgen. Ook vinden wij het als ontwikkelteam belangrijk om de overeenkomsten en verschillen op de verschillende scholen in kaart te brengen. Vriendelijk verzoeken wij u in het kader daarvan om bijgaande vragenlijst in te vullen.

Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten. Wanneer u kinderen heeft in meerdere groepen dan verzoeken wij u de vragenlijst in te vullen als ouder van een leerling in de onderbouw (groep 1 t/m 4). Dit in verband met mijn afstudeeronderzoek.

Als u nog vragen heeft kunt u contact met mij opnemen: nijsoo44@hz.nl

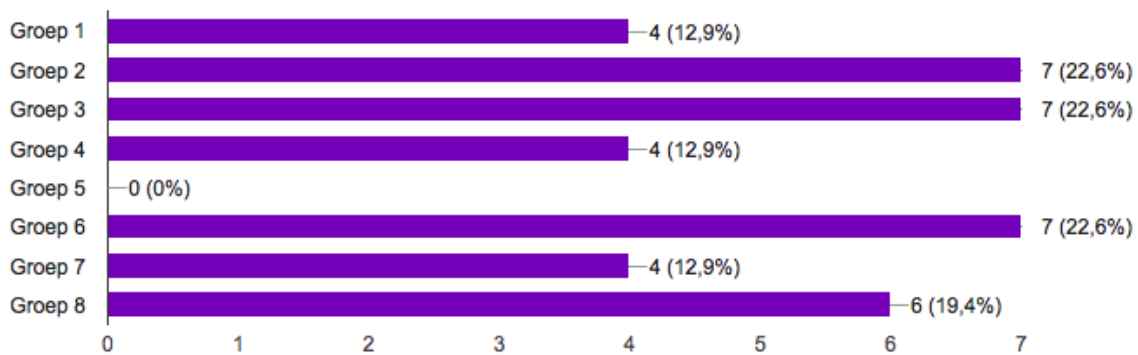
Alvast bedankt voor het invullen van de vragenlijst.
Graag invullen voor woensdag 22 maart

- Mijn kind zit in groep.

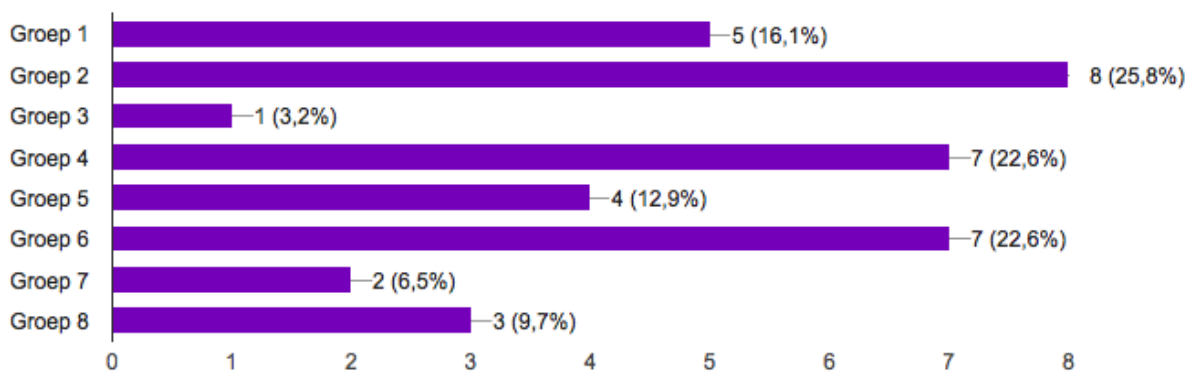
- Welke kansen ziet u bij het samenwerken tussen de verschillende scholen?
- Ik word betrokken bij de ontwikkeling van mijn kind op school.
- Ik word door de school geïnformeerd hoe het gaat met mijn kind op school.
- Ik weet wat mijn kind aangeboden krijgt in de klas.
- Ik krijg adviezen van de leerkrachten wat ik thuis kan doen om ervoor te zorgen dat mijn kind zich goed kan ontwikkelen op school.
- Ik word betrokken bij ontwikkeling op school.
- Ik kan terecht met mijn suggesties.
- Ik word gevraagd om activiteiten op school te ondersteunen.
- Ik heb het gevoel dat mijn hulp op school welkom is.
- Ik ben bekend met de visie van de school.
- Ik ken de visie achter het vormen van de tandem.
- Ik deel mijn ideeën en wensen over ontwikkeling van de tandem.

Opmerkingen/aanvullingen

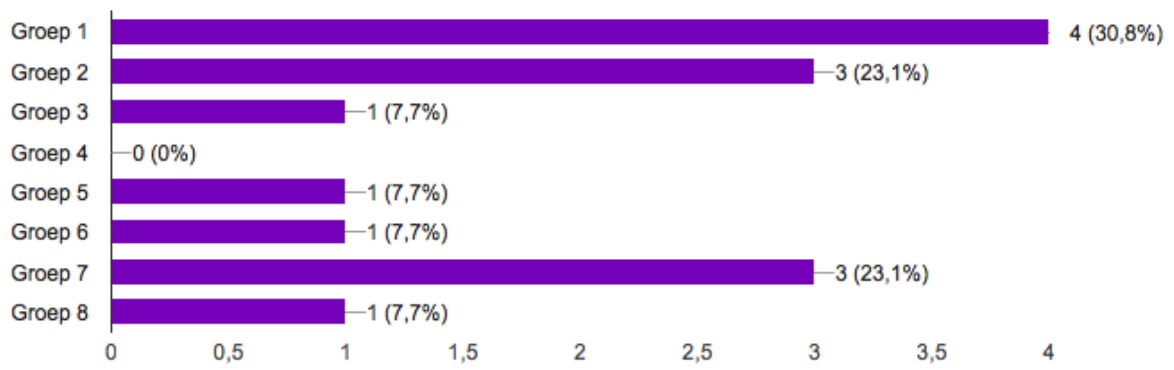
Bijlage 5 Aantal deelnemende ouders per groep

Basisschool Ter Doest, Graauw

Basisschool Sint Bernardus, Clinge

Basisschool Sint Jozef, Nieuw-Namen

Bijlage 6 Rijk plaatje

Uitgangspunten voor de tandem van basisscholen Sint Bernardus, Sint Jozef en Ter Doest

- Motivatie en leidraad: "Wat heeft het kind van de toekomst nodig?"
- Samen een visie en onderwijskundig plan ontwikkelen
- (Onderwijsinhoudelijke) leiding en zelfsturing: "Wat betekent dat voor ons en hoe geven we dat vorm?"
- Tandem = groeiemodel
- Eigenheid in de dorpen en scholen

